

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

**Pravidla financování prezidentské volební kampaně
z hlediska platných právních předpisů ČR**

Jiří Bajt

© 2016 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jiří Bajt

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Pravidla financování prezidentské volební kampaně z hlediska platných právních předpisů ČR

Název anglicky

The presidential election campaign financing rules from the perspective of the laws of the Czech Republic

---

Cíle práce

V první části bakalářské práce bude cílem vytyčení teoretických východisek pro institut prezidenta republiky v právním řádu České republiky se zaměřením na problematiku voleb do funkce prezidenta republiky v České republice.

Cílem praktické části práce bude zjistit, zda-li financování volebních kampaní jednotlivých kandidátů při přímé volbě prezidenta republiky probíhalo v souladu s platnými právními předpisy a na základě jednotlivých zjištění navrhnout případnou změnu relevantních ustanovení zákona k odstranění zjištěných nedostatků.

Metodika

V teoretické části práce bude použita analýza právních předpisů, relevantních odborných článků a odborné literatury, bude provedena literární rešerše.

V praktické části práce, která bude navazovat na teoretická východiska, bude použita metoda analýzy a komparace financování volebních kampaní v návaznosti na soulad s platnými právními předpisy. Závěrem budou metodou syntézy vyhodnoceny výstupy provedené analýzy a komparace.

Doporučený rozsah práce

30 – 40

Klíčová slova

Prezident, volby, přímá volba prezidenta, volební kampaň, financování volební kampaně, zákon o volbě prezidenta republiky, volební výbor, volební kampaň

Doporučené zdroje informací

BLAHOŽ, Josef, BALÁŠ, Vladimír, KLÍMA, Karel. Srovnávací ústavní právo. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011. ISBN 978-80-7357-629-5.

HOLLÄNDER, P. *Základy všeobecné státovědy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-178-6.

Internetové zdroje s odbornou tematikou.

NOVÁK, Miroslav, BRUNCLÍK, Miloš a kol. Postavení hlavy státu v parlamentních a poloprezidentských režimech: Česká republika v komparativní perspektivě. 1. vyd. Praha: Dokořán, 2008. ISBN 978-80-7363-179-6.

RYBÁŘ, Marek, SPÁČ, Peter, VODA, Petr. Prezidentské volby na Slovensku v roku 2014. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2014. ISBN 978-80-7325-359-2.

ŠEDO, Jakub. České prezidentské volby v roce 2013. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2013. ISBN 978-80-7325-325-7.

ŠIMÍČEK, Vojtěch, MOLEK, Pavel. Soudní přezkum voleb. 1. vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2006. ISBN 80-7201-639-3.

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů.

Zákon č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

Předběžný termín obhajoby

2016/17 ZS – PEF

Vedoucí práce

Mgr. Denisa Cívínová

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 8. 11. 2016

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 9. 11. 2016

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 13. 11. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci „Pravidla financování prezidentské kampaně z hlediska platných právních předpisů ČR“ jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 27. 11. 2016

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Mgr. Denise Cívínové za odborné vedení, podnětné rady a trpělivost v průběhu celého zpracování bakalářské práce.

Pravidla financování prezidentské volební kampaně z hlediska platných právních předpisů ČR

The presidential election campaign financing rules from the perspective of the laws of the Czech Republic

Souhrn

Předkládaná práce se zabývá tématem financování prezidentské volební kampaně. V její první části je poukázáno na postavení prezidenta v České republice a právní úpravu jeho volby, a to jak s účinností do roku 2012 (nepřímá volba prezidenta), tak především s účinností po roce 2012 (přímá volba prezidenta). Stěžejní část předkládané práce se pak zabývá právní úpravou financování prezidentské volební kampaně, jejími mezerami a nedostatky. Na ty je konečně poukázáno také z praktického hlediska, kdy je upozorněno na porušování právní úpravy v této oblasti ze strany všech kandidátů na post prezidenta republiky v roce 2013. Stručně je pak uveden přehled právních úprav některých evropských zemí – některé z nich mohou být předlohou pro českého zákonodárce, pokud se týká novelizace stávající právní úpravy. S tím ostatně souvisí také poslední kapitola vlastního textu předkládané práce, kde se autor podrobně věnuje kritice stávající právní úpravy financování prezidentské volební kampaně a návrhům de lege ferenda.

Summary

Thesis deals with the topic of the financing of the presidential election campaign. In its first part is pointed out the position of President in the Czech Republic and the legislation his choices, both with efficiency up to 2012 (indirect election of the President), and especially with effect after 2012 (direct election of the President). The pivotal part of the submitted work examines the legislation funding the presidential election campaign, its gaps and shortcomings. It finally pointed out also from a practical perspective, when it is pointed out the violation of the legislation in this area by all candidates for the post of the President in 2013. In brief is then given an overview of the laws of certain European countries – some of them can be the model for the Czech legislature, with regard to the amendments to the existing legislation. Indeed, this also means that the last chapter of custom text to be submitted to the work where the author documented criticism of the existing legislation, the financing of presidential election campaigns and proposals de lege ferenda.

Klíčová slova: Prezident, volby, přímá volba prezidenta, volební kampaň, financování volební kampaně, zákon o volbě prezidenta republiky, volební výbor

Keywords: President, election, electing the President, the electoral campaign, the financing of the election campaign, the law on the election of the President of the Republic, the Election Committee

OBSAH

OBSAH	7
SEZNAM TABULEK	8
1 Úvod	10
2 Cíl práce a metodika	13
3 Teoretická východiska	14
3.1 Prezident republiky a jeho postavení	14
3.2 Volební kampaň	19
3.3 Právní úprava volby prezidenta republiky	21
3.3.1 Právní úprava do roku 2012	21
3.3.2 Právní úprava po roce 2012	23
4 Analytická část	26
4.1 Kandidatura a průběh volby prezidenta	26
4.2 Harmonogram úkolů a lhůt pro volbu prezidenta ČR v roce 2013	29
4.3 Financování volby v České republice	30
4.3.1 Volební účet	32
4.3.2 Výdaje na volební kampaň	37
4.3.3 Kontrola financování kampaně	39
4.3.4 Prezidentské volební kampaně v roce 2013	41
4.4 Audit financování kampaní prezidentských kandidátů v roce 2013	42
4.5 Ohlasy na prezidentskou volební kampaň v roce 2013 ve sdělovacích prostředcích	44
4.6 Financování volby v ostatních zemích	47
4.6.1 Bulharsko	48
4.6.2 Francie	49
4.6.3 Polsko	49
4.6.4 Rakousko	50
4.6.5 Slovensko	51
4.7 Volba prezidenta České republiky v roce 2018	51
5 Vyhodnocení	54

5.1	Kritika právní úpravy a doporučení návrhů <i>de lege ferenda</i>	55
6	Závěr	60
7	Seznam použitých zdrojů	62
7.1	Literatura	62
7.2	Právní předpisy	63
7.3	Judikatura	64
7.4	Internetové zdroje	64

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Přehled transparentního volebního účtu pro financování prezidentské volební kampaně kandidátky Jany Bobošíkové k 31. 12. 2012 – str. 34

Tabulka 2 Přehled transparentního volebního účtu pro financování prezidentské volební kampaně kandidáta Jiřího Dienstbiera k 18. 1. 2013 – str. 34

Tabulka 3 Přehled transparentního volebního účtu pro financování prezidentské volební kampaně kandidáta Jana Fischera k 28.3.2013 - str. 34

Tabulka 4 Přehled transparentního volebního účtu pro financování prezidentské volební kampaně kandidátky Táni Fischerové k 28. 3. 2013 – str. 35

Tabulka 5 Přehled transparentního volebního účtu pro financování prezidentské volební kampaně kandidáta Vladimíra Franze k 28. 3. 2013 – str. 35

Tabulka 6 Přehled transparentního volebního účtu pro financování prezidentské volební kampaně kandidátky Zuzany Roithové k 28. 3. 2013 – str. 35

Tabulka 7 Přehled transparentního volebního účtu pro financování prezidentské volební kampaně kandidáta Karla Schwarzenberga k 28. 3. 2013 – str. 36

Tabulka 8 Přehled transparentního volebního účtu pro financování prezidentské volební kampaně kandidáta Přemysla Sobotky k 28. 3. 2013 – str. 36

Tabulka 9 Přehled transparentního volebního účtu pro financování prezidentské volební kampaně kandidáta Miloše Zemana k 28. 3. 2013 – str. 36

Tabulka 10 Přehled výdajů vybraných kandidátů prezidentské volební kampaně – str. 39

POUŽITÉ ZKRATKY

BGN - Bulharská měnová jednotka, bulharský lev

ČR - Česká republika

EUR - Jednotná evropská měnová jednotka

FO - Fyzická osoba

Kč - Česká měnová jednotka, koruna česká

MIV - Mandátový a imunitní výbor Senátu ČR

MV - Ministerstvo vnitra

ODS - Občanská demokratická strana, politická strana

OS - Obchodní společnost

PO - Právnícká osoba

PR - Public relation, nástroj marketingové komunikace

PS – Politická strana

SPOZ – Strana práv občanů ZEMANOVCI, politická strana

TI - Transparency International Česká republika, nevládní nezisková organizace

TOP 09 – politická strana

1 Úvod

Tématem předkládané práce je financování prezidentské volební kampaně a jeho právní úprava v České republice. V České, resp. Československé republice tradičně po několik desetiletí fungovala nepřímá volba prezidenta republiky, kdy byla hlava státu volena parlamentem, a teprve v roce 2013 došlo k historicky první přímé volbě prezidenta. Důvodem, proč k zavedení přímé volby prezidenta v roce 2012 prostřednictvím novely Ústavy a dalších souvisejících předpisů došlo, byl zejména požadavek, aby došlo k prohloubení účasti občanů na správě věcí veřejných prostřednictvím jejich přímého rozhodování právě o úřadu prezidenta republiky jako nejvyššího představitele moci výkonné. Je na místě konstatovat, že se v současné době jedná o návrhu změny zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky) z důvodu odstranění nedostatků, které se projevíly při volbě v roce 2013 a neopakovaly se tak při příští přímé volbě prezidenta republiky v roce 2018.

Se zavedením přímé volby prezidenta souvisely některé zásadní změny českého právního řádu. Má-li být hovořeno konkrétně o problematice financování prezidentské volební kampaně, tato je regulována právním předpisem, který nabyt účinnosti nedlouho před prezidentskými volbami v roce 2013. Možná právě proto, že se zákonodárce snažil uspišit přijetí této právní regulace tak, aby byla účinná již v době této první přímé volby českého prezidenta, se zákon č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), vyznačuje poměrně mnoha nedostatky. Tyto se autor předkládané práce v jejím textu bude snažit uvést a následně případně navrhnout jejich řešení.

Cílem předkládané práce je vytyčení východisek české právní úpravy prezidentské volby, co se především prezidentské volební kampaně týká, a to se zvláštním zaměřením na oblast jejího financování. Dílčím cílem práce pak byly stanoveny návrhy a doporučení uvedené oblasti české právní úpravy s případnými návrhy *de lege ferenda*, které mohou reflektovat zahraniční právní úpravy.

Počátkem této práce bude představení nejzákladnějších pojmů, které souvisejí s jejím tématem. Bude se jednat především o otázku postavení prezidenta republiky a dále o charakteristiku institutu volební kampaně. Dále pak bude obsahovat popis právní úpravy volby prezidenta republiky, a to jak v historickém pojetí v souvislostech s právní úpravou

účinnou do roku 2012, tak především v souvislostech s aktuálně účinnou českou právní regulací. Poté pak stručně poukáže na právní úpravu kandidatury a průběhu volby prezidenta České republiky.

Čtvrtá a pátá kapitola předkládané práce budou tvořit její stěžejní část. Konkrétně vymezí pravidla financování volební kampaně v České republice – budou zde představeny některé důležité právní instituty, jimiž jsou volební výbor a volební účet, následně se práce bude zabývat zákonem o volbě prezidenta republiky, ve znění pozdějších předpisů, v oblasti výdajů na prezidentskou volební kampaň a kontroly jejího financování. Poukázáno pak bude na praktické problémy s výše uvedenou právní úpravou související, a to vzhledem k prezidentské volbě, která v České republice proběhla v roce 2013. Také se bude stručně zabývat právními úpravami ostatních evropských států, co se týká financování prezidentské volební kampaně.

Následovat bude autorova kritika české právní úpravy financování prezidentské volební kampaně a návrhy na její změny *de lege ferenda*.

K vypracování teoretické části práce byla použita metoda literární rešerše, analýza právních předpisů, tematické literatury a relevantních odborných článků. V této části je poukázáno na postavení prezidenta v České republice a právní úpravu jeho volby, a to jak s účinností do roku 2012 (nepřímá volba prezidenta), tak především s účinností po roce 2012 (přímá volba prezidenta).

V praktické části práce, která navazuje na teoretická východiska se předkládaná práce pomocí analýzy dokumentů a sběrem odborných dat a komparace financování volebních prezidentských kampaní v návaznosti na soulad s platnými právními předpisy zabývá právní úpravou financování prezidentské volební kampaně, jejími mezerami a nedostatky. Na ty je konečně poukázáno také z praktického hlediska, kdy je poukázáno na porušování právní úpravy v této oblasti ze strany všech kandidátů na post prezidenta republiky v roce 2013. Stručně je pak uveden přehled právních úprav některých evropských zemí – některé z nich mohou být předlohou pro českého zákonodávce, pokud se týká novelizace stávající právní úpravy. Závěrem budou metodou syntézy vyhodnoceny výstupy provedené analýzy a komparace. S tím ostatně souvisí také poslední kapitola vlastního textu předkládané práce, kde se autor podrobně věnuje kritice stávající právní úpravy financování prezidentské volební kampaně a návrhům *de lege ferenda*.

Při zpracovávání bakalářské práce bude vycházeno ze seznamu zákonů, tematické literatury a relevantních odborných článků, které jsou uvedeny v samém závěru této práce.

2 Cíl práce a metodika

Cílem této bakalářské práce je zjistit, zdali jsou pravidla financování prezidentské volební kampaně v souladu s právními předpisy ČR.

V první části bakalářské práce bude cílem vytyčení teoretických východisek pro institut prezidenta republiky v právním řádu ČR se zaměřením na problematiku voleb do funkce prezidenta republiky v České republice metodou analýzy právních předpisů, relevantních odborných článků a odborné literatury, bude provedena literární rešerše.

Cílem praktické části práce bude zjistit, zdali financování volebních kampaní jednotlivých kandidátů při přímé volbě prezidenta republiky probíhalo v souladu s platnými předpisy, a na základě jednotlivých zjištění navrhnout případnou změnu relevantních ustanovení zákona k odstranění zjištěných nedostatků. Ke zjištění skutečného stavu byla také využita metoda analýzy dokumentů. K analýze byly použity dokumenty MIV Senátu Parlamentu ČR, zákonné normy, auditorská zpráva k průběhu prezidentských voleb, dokumenty MV, relevantní internetové články, odborná literatura. Praktická část bude navazovat na teoretická východiska, bude použita metoda analýzy komparace financování volebních kampaní v návaznosti na soulad s platnými právními předpisy. Závěrem budou metodou syntézy vyhodnoceny výstupy provedené analýzy a komparace. Na základě vyhodnocení výsledků bude syntézou navržena případná změna stávající právní úpravy.

Při zpracovávání práce bude vycházeno z právních předpisů, odborné literatury a relevantních odborných článků, které jsou uvedeny v samém závěru této práce.

3 Teoretická východiska

Tato část bakalářské práce se bude zabývat základními pojmy, jako je volební kampaň, prezident republiky a jeho postavení. Dále se zabývá právní úpravou volby prezidenta republiky do roku 2012 (nepřímá volba prezidenta) a po roce 2012 (přímá volba prezidenta) a tvoří teoretická východiska pro analytickou část práce.

3.1 Prezident republiky a jeho postavení

Obecně lze říci, že hlava státu je tradičně považována za nejvyššího představitele státu a také současně za jeden z nejvyšších státních orgánů. To je dáno historickou úlohou a významem této osoby, jež byla často chápána jako symbol státu, ale také ústavně-politickými funkcemi, jež se právě k postavení hlavy státu vážou. Hlava státu tak zásadně má být reprezentantem dané země, představitelem její státní moc, disponujícím jmenovacími a velitelskými pravomocemi.¹ Je nejvyšším představitelem moci výkonné. Prezident republiky je volen v přímých volbách a není z výkonu své funkce odpovědný.²

Byla-li právě stručně charakterizována tzv. hlava státu, je na místě konstatovat, že v závislosti na formě vlády v jednotlivých zemích lze postavení jejich hlavy státu zkoumat podrobněji. S tématem předkládané práce tak souvisí otázky týkající se konkrétně v republice hlavy státu, která nese zásadně označení prezident. Tento je nejvyšším představitelem země, vnějším nositelem její suverenity, jeho pravomocí a zároveň povinností je často plnění výkonných a moderačních funkcí. Prezident však není považován za hierarchicky nejvyšší státní orgán či za nositele státní moci. Obecně lze také konstatovat, že prezident jako občan dané země zásadně nedisponuje ani osobními výhodami či privilegii, která by ho upřednostňovala nebo zvýhodňovala v postavení vedle ostatních občanů republiky.

V daných souvislostech lze konstatovat, že pokud se týká ustavování hlavy státu v republice, zásadně je v každé takové zemi zakotven volební princip. Prezident tak může být volen občany přímo či nepřímo, tedy prostřednictvím volitelů jako např. ve Spojených státech amerických, dále pak parlamentem, jak tomu bylo v dřívějších dobách v České republice a jak tomu je ve Švýcarsku, nebo speciálním kolegiem, které může být tvořeno

---

¹ FILIP, J., SVATOŇ, J. *Státověda*. 5. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011. ISBN 978-80-7357-685-1. S. 222.

² Čl. 54 odst. 2 a 3 Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

členy zákonodárných sborů a delegáty spolkových zemí nebo územních jednotek dané země. Pokud jde o volební období prezidenta republiky, lze obecně konstatovat, že toto se v jednotlivých zemích odlišuje, pohybuje se však zásadně mezi jedním rokem a sedmi lety.³

Pasivní volební právo je v každé republice také upraveno ve smyslu, že za prezidenta může být zvolena pouze osoba, jež splňuje všechny podmínky stanovené daným právním řádem. Zpravidla je nutné, aby se jednalo o občana dané země, přičemž v některých státech je tato podmínka ještě zpřísněna ve smyslu, že je např. nutné, aby se zde daná osoba narodila, příp. aby byla zdejší občanem již po dobu několika let. Dalším typicky zakotvovaným předpokladem je věková hranice, která bývá často stanovena na věk pětatřiceti, čtyřiceti nebo padesáti let. Kromě toho je pak zásadně omezována možnost znovuzvolení jednoho prezidenta, tedy daná osoba může být často zvolena např. pouze dvakrát, resp. pouze dvakrát bezprostředně po sobě.

Pokud jde o obvyklé funkce a pravomoci prezidenta republiky, lze hovořit o jejich celém výčtu – především je na místě jmenovat zastupování státu navenek a s ním související pravomoc sjednávat a ratifikovat mezinárodní smlouvy, dále pak výkon funkce vrchního velitele ozbrojených sil, spoluúčast na zákonodárném procesu, jmenování a odvolávání významných státních funkcionářů, aktivní účast na schůzích parlamentu a vlády nebo právo amnestie a milosti.⁴

Postavení hlavy státu se však velmi zásadně odvíjí také od ústavního systému. Právní věda v daném smyslu rozlišuje mezi systémem prezidentským, poloprezidentským a parlamentním. V některých státech jsou tak prezident či hlava státu obecně považováni spíše za „pouhý“ symbol ústavnosti, který disponuje pouze formálními pravomocemi, na druhé straně v jiných zemích je prezident považován za skutečného zástupce země, disponujícího státní mocí a významnými pravomocemi.⁵

V prezidentském ústavním systému je dbáno na to, aby docházelo ke striktnímu dodržení dělby moci, a tedy jednotlivé složky státní moci jsou na sobě pokud možno

---

³ FILIP, J., SVATOŇ, J. *Státověda*. 5. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011. ISBN 978-80-7357-685-1. S. 225-226.

⁴ FILIP, J., SVATOŇ, J. *Státověda*. 5. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011. ISBN 978-80-7357-685-1. S. 227-228.

⁵ BLAHOŽ, J., BALAŠ, V., KLÍMA, K. *Srovnávací ústavní právo*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011. ISBN 978-80-7357-629-5. S. 140.

nezávislé. Prezident zde tak má zásadně velmi silné postavení. Typickým příkladem tohoto ústavního systému jsou Spojené státy americké.⁶

Poloprezidentský ústavní systém znamená odlišné postavení hlavy státu, a to ve smyslu, že prezident zde nemá tak silné postavení jako v rámci systému prezidentského, nicméně ani tak „slabé“ postavení jako v případě parlamentních ústavních systémů. Prezident zde však stále disponuje významnými pravomocemi, nicméně významné pravomoci zde mají např. také předseda vlády a ministři, již stejně tak zastupují výkonnou moc ve státě a nejsou odpovědny prezidentovi, nýbrž zákonodárnému orgánu.⁷ Prezident je zásadně volen občany dané země. Příkladem poloprezidentského ústavního systému a odpovídajícího postavení hlavy státu může být Francie.⁸

Konečně v rámci parlamentního ústavního systému zásadně platí, že parlament má kromě jiného kontrolní pravomoci nad orgány výkonné moci. Prezident zde má nejslabší postavení v porovnání s ostatními dvěma ústavními systémy, když nemá sám o sobě pravomoc schvalování jakýchkoli aktů, většinou je tak potřeba, aby jím pověřil jinou osobu, resp. aby jiná osoba byla kontrasignatářem.⁹ Typickým příkladem parlamentního ústavního systému je Velká Británie, kde však není hlavou státu prezident, nýbrž monarcha.¹⁰

Co se týká postavení prezidenta České republiky a jeho právní úpravy, lze konstatovat, že toto je regulováno především v rámci ústavního pořádku České republiky, konkrétně pak ústavním zákonem č. 1/1993 Sb., Ústavou České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Ústava“). Vedle toho však zcela zřejmě postavení a pravomoci prezidenta republiky upravují také další ústavní zákony a zákonné právní předpisy.

V rámci Ústavy je prezident jako jeden z ústavních orgánů České republiky regulován v rámci čl. 54 až čl. 66, nicméně pravomoci a postavení prezidenta regulují také některá další ustanovení Ústavy. Podle čl. 54 je prezident republiky hlavou státu,¹¹ která je volena

---

⁶ VEČEŘ, I. *Prezidentský ústavní systém v USA. Aplikované právo*, 2006, č. 2, s. 57-71. ISSN 1214-4878.

⁷ NOVÁK, M., BRUNCLÍK, M. a kol. *Postavení hlavy státu v parlamentních a poloprezidentských režimech: Česká republika v komparativní perspektivě*. 1. vyd. Praha: Dokořán, 2008. ISBN 978-80-7363-179-6. S. 12.

⁸ BLAHOŽ, J., BALAŠ, V., KLÍMA, K. *Srovnávací ústavní právo*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011. ISBN 978-80-7357-629-5. S. 153.

⁹ HOLLÄNDER P. *Základy všeobecné státovědy*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-395-7. S. 375-377.

¹⁰ BLAHOŽ, J., BALAŠ, V., KLÍMA, K. *Srovnávací ústavní právo*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011. ISBN 978-80-7357-629-5. S. 150.

¹¹ Čl. 54 odst. 1 Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

přímo,¹² přičemž platí, že prezident republiky není z výkonu své funkce odpovědný.¹³ Prezident republiky se po svém zvolení ujímá úřadu složením slibu – jeho funkční období pak činí pět let právě ode dne složení slibu.¹⁴ Podle ustanovení čl. 59 Ústavy skládá prezident slib do rukou předsedy Senátu na společné schůzi obou komor Parlamentu. Slib konkrétně zní následovně: „*Slibuji věrnost České republice. Slibuji, že budu zachovávat její Ústavu a zákony. Slibuji na svou čest, že svůj úřad budu zastávat v zájmu všeho lidu a podle svého nejlepšího vědomí a svědomí.*“¹⁵ Pokud by prezident republiky odmítl složit slib nebo jej složil s výhradou, dle ustanovení čl. 60 Ústavy by se na něj hledělo, jako by vůbec nebyl zvolen.¹⁶

Podle čl. 57 může být prezidentem České republiky zvolen občan, který je volitelný do Senátu.¹⁷ Přitom dle ustanovení čl. 19 odst. 2 Ústavy může být do Senátu volen každý občan České republiky, který má právo volit a který dosáhl věku čtyřiceti let.¹⁸ Prezidentem České republiky nesmí být nikdo zvolen více než dvakrát za sebou. Prezidenta nelze odvolat. V souladu s ustanovením čl. 61 Ústavy je však možné, aby se prezident svého úřadu v průběhu volebního období vzdal – v takovém případě je nutné toto učinit opět do rukou předsedy Senátu České republiky.¹⁹

Pokud se týká pravomocí, práv a povinností prezidenta republiky, tyto jsou na ústavněprávní úrovni regulovány v rámci ustanovení čl. 62 až čl. 64 Ústavy. Prezident republiky tak jmenuje a odvolává předsedu vlády a její další členy, jakož také přijímá jejich demisi, svolává zasedání Poslanecké sněmovny a tuto také může rozpustit, jmenuje soudce Ústavního soudu, jeho předsedu a místopředsedy, jakož také předsedu a místopředsedy Nejvyššího soudu, jmenuje prezidenta a viceprezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu a také členy Bankovní rady České národní banky. Pokud se týká zákonodárného procesu, může prezident zásadně vrátit Parlamentu přijatý zákon, a to s výjimkou ústavního zákona; prezident podepisuje platně přijaté zákony. Konečně prezident může odpouštět či zmírňovat tresty uložené soudem a zhlazovat odsouzení²⁰ – právo milosti náleží prezidentu republiky

---

¹² Čl. 54 odst. 2 Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

¹³ Čl. 54 odst. 3 Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴ Čl. 54 Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁵ Čl. 59 Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁶ Čl. 60 Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁷ Čl. 57 Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁸ Čl. 19 Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁹ Čl. 61 Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

²⁰ Čl. 62 Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

jako jeho osobní právo, na rozdíl od amnestie, která podléhá kontrasignaci předsedy vlády. Mezi další osobní práva prezidenta patří např. právo jmenovat vysokoškolské profesory.²¹

Bylo-li řečeno, že prezident není odpovědný ze své funkce, pak je na místě konstatovat, že Ústava taxativně vymezuje rozhodnutí, jež může prezident učinit sám (viz výše). Zbývající rozhodování prezidenta mohou být platně učiněna pouze s kontrasignací předsedy vlády, resp. jím stanoveného jiného člena vlády, jelikož vláda je odpovědna Parlamentu České republiky.²² Výčet těchto rozhodnutí je konkrétně obsažen v ustanovení čl. 63 odst. 1 a 2 Ústavy. Podle něj prezident republiky zastupuje stát navenek a sjednává a ratifikuje mezinárodní smlouvy, je vrchním velitelem ozbrojených sil, přijímá vedoucí zastupitelských misí a vedle toho je také pověřuje a odvolává. Prezident také vyhlašuje volby do obou komor Parlamentu České republiky, jmenuje a povyšuje generály, jmenuje soudce, uděluje a propůjčuje státní vyznamenání. Jak již bylo naznačeno, do této skupiny pravomocí prezidenta pak náleží také právo udělení amnestie.²³ Za tato rozhodnutí prezidenta republiky s kontrasignací předsedy či člena vlády je dle ustanovení čl. 63 odst. 4 Ústavy odpovědna vláda.²⁴

Mezi oprávnění prezidenta republiky vymezená ústavním pořádkem patří možnost účastnit se schůze Poslanecké sněmovny či schůze Senátu České republiky, jejich výborů i komisí. Prezidentovi má být uděleno slovo, kdykoli o to požádá.²⁵ Vedle toho má prezident taktéž právo účastnit se schůzí vlády, vyžádat si od ní a jejích členů zprávy a projednávat s vládou nebo s jejími členy otázky, které patří do jejich působnosti.²⁶

Podle ustanovení čl. 65 Ústavy nelze prezidenta České republiky v období jeho funkce zadržet, trestně stíhat, ani stíhat pro přestupek či jiný správní delikt.²⁷ Prezident může být trestně stíhán pouze tehdy, dopustí-li se velezrady nebo hrubého porušení Ústavy. Velezradu přitom ústavodárce definuje v ustanovení čl. 65 odst. 2 Ústavy jako *„jednání prezidenta republiky směřující proti svrchovanosti a celistvosti republiky, jakož i proti jejímu*

---

²¹ Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. *Důvodová zpráva k vládnímu návrhu ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústavy České republiky* [online]. [citováno 10. 8. 2016]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/eknih/1992cnr/tisky/t0152_03.htm>

²² Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. *Důvodová zpráva k vládnímu návrhu ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústavy České republiky* [online]. [citováno 10. 8. 2016]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/eknih/1992cnr/tisky/t0152_03.htm>

²³ Čl. 63 odst. 1 Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

²⁴ Čl. 65 odst. 4 Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

²⁵ Čl. 64 odst. 1 Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

²⁶ Čl. 64 odst. 2 Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

²⁷ Čl. 65 odst. 1 Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

demokratickému řádu“.²⁸ Existuje-li podezření, že má být prezident z výše uvedených důvodů trestně stíhán, může Senát se souhlasem Poslanecké sněmovny podat ústavní žalobu proti prezidentovi k Ústavnímu soudu, před nímž následně probíhá také soudní řízení. Trestem může být pouze ztráta prezidentského úřadu a způsobilosti tento znovu nabýt.²⁹ Má-li být platně podána ústavní stížnost, je potřeba k přijetí jejího návrhu souhlasu třípětinové většiny přítomných senátorů a třípětinové většiny všech poslanců pro platný souhlas Poslanecké sněmovny.³⁰

3.2 Volební kampaň

Volební kampaň jako právní institut nebyla dlouho v rámci českého právního řádu charakterizována, resp. definována, a bylo tedy nutné spoléhat se na teoreticko-právní výklad a na interpretaci tohoto pojmu v rámci judikatury českých vyšších soudů. Tato situace se však změnila s účinností zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky (dále jen „zákon o volbě prezidenta republiky“), ve znění pozdějších předpisů, k níž došlo ke dni 1. říjnu 2012, jehož ustanovení § 35 volební kampaň poměrně podrobně vymezuje.

Podle odst. 1 citovaného ustanovení zákona o volbě prezidenta republiky je volební kampaní *„jakákoli propagace kandidáta na funkci prezidenta republiky a volební agitace v jeho prospěch, zejména veřejné oznámení určené na jeho podporu nebo sloužící v jeho prospěch, včetně jakékoli doprovodné akce, za které se poskytne nebo obvykle poskytuje úplata, pokud k takové propagaci nebo volební agitaci došlo nejdříve v den vyhlášení volby prezidenta ve Sbírce zákonů, anebo i před tímto dnem, jestliže taková propagace nebo agitace trvá i ke dni vyhlášení volby prezidenta ve Sbírce zákonů. Za volební kampaň se přitom považuje i sdělení v neprospěch jiného kandidáta na funkci prezidenta republiky.“*³¹

Podle ustanovení § 35 odst. 2 zákona o volbě prezidenta republiky je nutné, aby volební kampaň probíhala čestně a poctivě, a to především ve smyslu, že o kandidátech nesmí být zveřejňovány nepravdivé údaje. Dále je v rámci uvedeného právního předpisu stanoveno, že propagace a volební agitace, které jsou šířeny prostřednictvím komunikačních médií, vždy musejí obsahovat údaje o jejich zadavatelích a zpracovatelích. To zcela zřejmě

---

²⁸ Čl. 65 odst. 2 Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

²⁹ Čl. 65 odst. 2 Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

³⁰ Čl. 65 odst. 3 Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

³¹ § 35 odst. 1 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

platí také v případě, kdy je kampaň vedena prostřednictvím sdělení v neprospěch jiného kandidáta na prezidenta republiky.³²

V rámci obcí může být jejich starosty vyhražována plocha pro vylepování volebních plakátů, a to ze zákona v období šestnácti dnů přede dnem volby prezidenta. Přitom má ze zákona platit, aby využívání této plochy odpovídalo zásadě rovnosti kandidátů.³³

Kandidáti na funkci prezidenta republiky pak mají také vyhrazený bezplatně poskytnutý čas v rámci České televize a Českého rozhlasu, a to v období začínajícím šestnáct dnů před zahájením volby prezidenta a končícím osmačtyřicet hodin před ní. Jedná se o pět hodin v každém z uvedených médií, následně má být ze zákona poskytnuta další jedna hodina v každém tomto médiu pro kandidáty na prezidenta republiky, kteří postoupí do druhého kola volby. S ohledem na zásadu rovnosti kandidátů je zřejmé, že vyhrazený vysílací čas má být rovnoměrně rozdělen mezi všechny kandidáty na prezidenta republiky. Termíny vysílacích časů se určují losem.³⁴

K otázkám souvisejícím s volební kampaní patří také zákonná regulace zveřejňování výsledků předvolebních a volebních průzkumů. Platí, že v období od třetího dne přede dnem volby prezidenta do ukončení hlasování tyto nesmějí být žádným způsobem zveřejňovány.³⁵ Zákodárce se zakotvením tohoto ustanovení nejpravděpodobněji snaží předejít ovlivňování voličů v posledních okamžicích před volbami v závislosti právě na výsledcích předvolebních a volebních průzkumů. Volební agitace pro kandidáty na funkci prezidenta pak jsou zakázány v objektech, kde se nacházejí volební místnosti, a v jejich bezprostředním okolí.³⁶

Již výše byl zmíněn pojem „volební agitace“, který je na místě od volební kampaně odlišit. Termín volební agitace je v rámci zákona o volbě prezidenta republiky používán, nicméně český právní řád jej nedefinuje. Je tak potřeba se zaměřit na jeho interpretaci

---

³² § 35 odst. 2 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

³³ § 26 odst. 5 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů

§ 35 odst. 4 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

³⁴ § 35 odst. 5 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

³⁵ § 35 odst. 6 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

³⁶ § 35 odst. 7 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

v rámci judikatury českých vyšších soudů, která jej od volební kampaně odlišuje. Jestliže volební kampaň je právním institutem, který zahrnuje zejména politický boj, kdy voliči čelí „útokům“ různých zájmů, názorů a představ jednotlivých kandidátů, resp. jednotlivých politických uskupení, je volební agitaci možné vnímat jako pojem užší, volební kampani podřazený. Volební agitace totiž představuje pouze jistou specifickou formu reklamy, sebe prezentace kandidáta, příp. kritiky ostatních kandidátů na prezidenta republiky.³⁷

Lze říci, že volební agitací je aktivní způsob volební kampaně, která je účelově a cíleně směřována ve prospěch politické strany, v případě volby prezidenta ve prospěch konkrétního kandidáta.³⁸ Volební agitaci lze jednoduše charakterizovat jako veškerou činnost, která může voliče přimět k účasti či k neúčasti na volbách nebo také k hlasování pro určitého kandidáta, resp. k nehlasování pro jiného kandidáta.³⁹

3.3 Právní úprava volby prezidenta republiky

Právní úprava volby prezidenta republiky zcela zřejmě vychází opět z ústavního pořádku České republiky, její základní principy jsou tak regulovány v rámci Ústavy. V roce 2012 byla v České republice schválena novela Ústavy, na jejímž základě zde došlo k zavedení tzv. přímé volby prezidenta.⁴⁰ Právní regulace volby prezidenta republiky se tak poměrně nedávno ve značné míře změnila. Současně lze konstatovat, že uvedená novela Ústavy představuje největší změnu Ústavy vedle vstupu České republiky do Evropské unie, kterému musely taktéž předcházet některé důležité změny ústavního pořádku. Česká republika se tedy na základě přijetí ústavního zákona č. 71/2012 Sb., kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů, zařadila mezi převažující počet republik, kde je hlava státu volena přímo.

3.3.1 Právní úprava do roku 2012

Do roku 2012 byl tedy prezident České republiky volen nepřímou, totiž Parlamentem České republiky, a to na společné schůzi jeho obou komor.⁴¹ Volbu byl Parlament povinen

---

³⁷ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2008, sp. zn. Vol 7/2008.

³⁸ ŠIMÍČEK, V., MOLEK, P. *Soudní přezkum voleb*. 1. vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2006. ISBN 80-7201-639-3. S. 159.

³⁹ FILIP, J. *Základní otázky volebního práva v ČSFR*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1992. S. 200.

⁴⁰ Ústavní zákon č. 71/2012 Sb., kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů.

⁴¹ Čl. 54 odst. 2 Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb., 300/2000 Sb., 448/2001 Sb., 395/2001 Sb. a 515/2002 Sb.

provést v období posledních třiceti dnů volebního období stávající hlavy státu. Průběh volby pak byl podrobněji regulován v rámci jednacího řádu Poslanecké sněmovny.⁴² Ačkoli bylo uvedeno, že se volba prezidenta konala na společné schůzi Poslanecké sněmovny a Senátu České republiky, je nutné poznamenat, že každá z komor Parlamentu hlasovala v rámci volby prezidenta odděleně. Přitom jedna komora Parlamentu nemohla přehlasovat druhou.⁴³

Pokud se jedná o návrhy kandidátů na prezidenta republiky, tyto mohlo podávat minimálně deset poslanců nebo deset senátorů.⁴⁴ Prezidentem se pak stal ten kandidát, který získal nadpoloviční většinu hlasů všech poslanců a nadpoloviční většinu hlasů všech senátorů.⁴⁵ Stalo-li se, že v prvním kole žádný z kandidátů takovým počtem hlasů nedisponoval, do čtrnácti dnů bylo uspořádáno druhé kolo prezidentské volby.⁴⁶ Do toho postoupil kandidát, který získal nejvyšší počet hlasů ze strany poslanců, a kandidát disponující nejvyšším počtem senátorských hlasů.⁴⁷ Ve druhém kole volby pak byl prezidentem zvolen ten kandidát, který získal nadpoloviční většinu hlasů přítomných senátorů a nadpoloviční většinu hlasů přítomných poslanců.⁴⁸ Pokud nebyl prezident zvolen ani v druhém kole volby, následovalo do čtrnácti dnů její třetí kolo, ve kterém byl zvolen ten z kandidátů, který obdržel nadpoloviční většinu hlasů přítomných poslanců a senátorů.⁴⁹ Nebyl-li by prezident zvolen ani ve třetím kole (některá z komor by nebyla usnášeníschopná), musely by být vyhlášeny nové prezidentské volby.⁵⁰

Uvedený volební systém umožňoval, aby do druhého kola prezidentské volby nepostoupil kandidát, který disponoval nejvíce hlasy, pokud by došlo k jejich součtu v rámci obou komor Parlamentu. Český právní řád tak vycházel z jakéhosi předpokladu postupu „kandidáta Poslanecké sněmovny“ a „kandidáta Senátu“, na základě čehož docházelo

---

⁴² zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů

⁴³ KOUDELKA, Z. *Volba prezidenta republiky* [online]. [citováno 13. 8. 2016]. Dostupné z: <http://is.muni.cz/repo/1103995/Volba_prezidenta_republiky.pdf>

⁴⁴ Čl. 58 odst. 1 Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb., 300/2000 Sb., 448/2001 Sb., 395/2001 Sb. a 515/2002 Sb.

⁴⁵ Čl. 58 odst. 2 Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb., 300/2000 Sb., 448/2001 Sb., 395/2001 Sb. a 515/2002 Sb.

⁴⁶ Čl. 58 odst. 3 Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb., 300/2000 Sb., 448/2001 Sb., 395/2001 Sb. a 515/2002 Sb.

⁴⁷ Čl. 58 odst. 4 Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb., 300/2000 Sb., 448/2001 Sb., 395/2001 Sb. a 515/2002 Sb.

⁴⁸ Čl. 58 odst. 6 Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb., 300/2000 Sb., 448/2001 Sb., 395/2001 Sb. a 515/2002 Sb.

⁴⁹ Čl. 58 odst. 7 Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb., 300/2000 Sb., 448/2001 Sb., 395/2001 Sb. a 515/2002 Sb.

⁵⁰ Čl. 58 odst. 8 Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb., 300/2000 Sb., 448/2001 Sb., 395/2001 Sb. a 515/2002 Sb.

k tomu, že poslanci a senátoři taktizovali. S výjimkou volby Václava Havla v letech 1993 a 1998, který neměl reálného protikandidáta, byly prezidentské volby poměrně složité. Václav Klaus byl v roce 2003 zvolen až ve třetím kole třetí volby, konalo se tedy celkem devět volebních kol. V roce 2008 byl Václav Klaus zvolen ve třetím kole druhé volby, tedy v celkově šestém kole.⁵¹

Zákon účinný do roku 2012 výslovně nezakotvoval podobu volby prezidenta ve smyslu, zda tato má být veřejná nebo tajná. Jednací řád Poslanecké sněmovny nicméně stanovoval, že k tajným volbám dojde, pokud je tak stanoveno zákonem, a dále tehdy, pokud se tak usnese Poslanecká sněmovna.⁵² Zákon právní úpravu výslovně nezakotvoval, a tedy bylo uvedené ustanovení aplikováno, jelikož jednací řád Poslanecké sněmovny byl právním předpisem subsidiárně použitelným. Pro všechny prezidentské volby od roku 1993 byla uplatňována tajná volba prezidenta jako demokratické uznání svobodného reprezentativního mandátu poslanců a senátorů. V roce 2008 však došlo k volbě veřejné, aby vedení politických stran zastoupených v rámci Parlamentu České republiky získalo kontrolu nad hlasováním „vlastních lidí“.⁵³

3.3.2 Právní úprava po roce 2012

Problémy s průtahy voleb prezidenta v posledních letech, jak bylo právě uvedeno, vedly k znovuotevření debaty odborné veřejnosti a zákonodárce ohledně možnosti a vhodnosti zavedení přímé volby prezidenta. Přímou volbu prezidenta konečně zastával již Václav Havel v období příprav Ústavy v roce 1992.⁵⁴

Jak již bylo zmíněno výše, ke změně právního řádu v tomto smyslu došlo, a tedy v současné době je český prezident volen přímo.⁵⁵ Jeho volbu přitom dle ustanovení čl. 56 odst. 7 až 9 Ústavy vyhláší předseda Senátu, popř. předseda Poslanecké sněmovny.⁵⁶ K volbě má přitom dojít v období mezi třiceti a šedesáti dny přede dnem uplynutí funkčního období současného českého prezidenta.⁵⁷ V případě, že by došlo

---

⁵¹ KOUDELKA, Z. *Volba prezidenta republiky* [online]. [citováno 13. 8. 2016]. Dostupné z: <http://is.muni.cz/repo/1103995/Volba_prezidenta_republiky.pdf>

⁵² Zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů

⁵³ KOUDELKA, Z. *Volba prezidenta republiky* [online]. [citováno 13. 8. 2016]. Dostupné z: <http://is.muni.cz/repo/1103995/Volba_prezidenta_republiky.pdf>

⁵⁴ BRUNCLÍK, M., NOVÁK, M. a kol. *Postavení hlavy státu v parlamentních a poloprezidentských režimech: Česká republika v komparativní perspektivě*. 1. vyd. Praha: Dokořán, 2008. ISBN 978-80-7363-179-6. S. 237.

⁵⁵ Čl. 54 odst. 2 Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁶ Čl. 56 odst. 8 a 9 Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁷ Čl. 56 odst. 7 Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

k uvolnění prezidentského úřadu z jiného důvodu, než je uplynutí funkčního období, pak má k volbě dojít do devadesáti dnů.⁵⁸

Na rozdíl od předchozí právní úpravy je v současné době stanoveno dokonce na ústavněprávní úrovni, že volba prezidenta republiky se koná tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva.⁵⁹ Dle ustanovení čl. 56 odst. 6 Ústavy má právo volit prezidenta každý občan České republiky, který dosáhl věku osmnácti let.⁶⁰

Co se týká procesu navrhování kandidátů na prezidenta republiky, k tomu může zásadně dojít ze strany kteréhokoli občana republiky, kterému bylo osmnáct let, pokud tento návrh následně podpoří minimálně padesát tisíc oprávněných voličů.⁶¹ Pokud jde o stanovený počet občanů v petici, vycházel ústavodárce z toho, že je nutné stanovit takový počet, který bude deklarovat dostatečně silnou podporu kandidáta a zamezí nadměrnému užívání tohoto práva. Na druhou stranu však musel být počet podpisů pod peticí stanoven tak, aby bylo možné ověřit, že podpisy pod peticí nejsou fiktivní. Vedle toho Ústava ve svém ustanovení čl. 56 odst. 5 zakotvuje možnost, aby kandidáta na prezidenta republiky navrhlo minimálně dvacet poslanců nebo deset senátorů.⁶² V případě senátorů tak zůstal zachován jejich počet z předchozí právní úpravy, v případě poslanců však byl počet navýšen na dvojnásobek. Důvod je zřejmý – ústavodárce měl v úmyslu zohlednit vyšší celkový počet poslanců vůči celkovému počtu senátorů. Dalším důvodem bylo zohlednění skutečnosti, že kandidáti mohou být navrhováni i občany, a tedy nebylo by žádoucí, aby jejich celkový počet byl příliš vysoký.⁶³

V ustanovení čl. 56 odst. 2 až 4 Ústavy jsou regulována základní pravidla volby prezidenta České republiky. Prezidentem tak má být zvolen kandidát, který obdrží nadpoloviční většinu platných hlasů. Pokud takového není, má být do čtrnácti dnů uspořádáno druhé kolo volby prezidenta, kam postupují dva nejúspěšnější kandidáti z prvního kola volby.⁶⁴ Pak je prezidentem republiky zvolen ten kandidát, jenž ve druhém

---

⁵⁸ Čl. 56 odst. 8 Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁹ Čl. 56 odst. 1 Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁰ Čl. 56 odst. 6 Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁶¹ Čl. 56 odst. 5 Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁶² Čl. 56 odst. 5 Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁶³ Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. *Důvodová zpráva k vládnímu návrhu ústavního zákona č. 71/2012 Sb., kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů* [online]. [citováno 13. 8. 2016]. Dostupné z: <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=415&CT1=0>>

⁶⁴ Čl. 56 odst. 2 Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

kole volby získá nejvyšší počet platných hlasů. Pokud by takového kandidáta nebylo, pak je nutné vyhlásit novou volbu.⁶⁵

Záměrem ústavodárce, resp. důvodem, proč k zavedení přímé volby prezidenta v roce 2012 prostřednictvím novely Ústavy a dalších souvisejících předpisů došlo, byl zejména požadavek, aby došlo k prohloubení účasti občanů na správě věcí veřejných prostřednictvím jejich přímého rozhodování právě o úřadu prezidenta republiky. Přitom bylo žádoucí, aby se první přímá volba prezidenta konala poprvé již v roce 2013, kdy končilo funkční období prezidenta Václava Klause. Důvodová zpráva k předmětné novele Ústavy hovoří o tom, že přímou volbu prezidenta si dle výsledků průzkumů veřejného mínění dlouhodobě přeje většina českých občanů.⁶⁶ Dalším důvodem pro zavedení přímé volby prezidenta byla dle ústavodárce skutečnost, že v naprosté většině demokratických států Evropy i světa je prezident volen přímo občany.⁶⁷

Základní principy volby prezidenta přitom měly být regulovány na ústavněprávní úrovni, pro úpravu vlastní procedury volby pak měl být přijat speciální právní předpis zákonné úrovně.⁶⁸ Tímto zákonem je již výše zmiňovaný zákon o volbě prezidenta republiky, jemuž se budou podrobněji věnovat následující kapitoly předkládané práce.

---

⁶⁵ Čl. 56 odst. 3 Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁶ Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. *Důvodová zpráva k vládnímu návrhu ústavního zákona č. 71/2012 Sb., kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů* [online]. [citováno 13. 8. 2016]. Dostupné z: <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=415&CT1=0>>

⁶⁷ Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. *Důvodová zpráva k vládnímu návrhu ústavního zákona č. 71/2012 Sb., kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů* [online]. [citováno 13. 8. 2016]. Dostupné z: <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=415&CT1=0>>

⁶⁸ Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. *Důvodová zpráva k vládnímu návrhu ústavního zákona č. 71/2012 Sb., kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů* [online]. [citováno 13. 8. 2016]. Dostupné z: <<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=415&CT1=0>>

4 Analytická část

4.1 Kandidatura a průběh volby prezidenta

Právní institut volební kampaně byl v souladu s příslušnými ustanoveními zákona o volbě prezidenta republiky definován a teoretická východiska uvedena již výše v této práci. Na místě je tak zabývat se podrobněji pravidly prezidentské volební kampaně, která jsou zakotvena českým právním řádem. Konkrétně v daných souvislostech budou opět rozebrána některá související ustanovení citovaného právního předpisu.

Byla-li výše uvedena pravidla pro možnost navržení kandidáta na prezidenta České republiky ze strany poslanců, senátorů nebo samotných občanů,⁶⁹ pak je na místě konstatovat, že k oficiálnímu návrhu kandidáta dochází prostřednictvím podání kandidátní listiny.⁷⁰ Dle ustanovení § 21 odst. 3 zákona o volbě prezidenta republiky má k tomuto aktu dojít minimálně šedesát šest dní přede dnem volby prezidenta, a to k rukám Ministerstva vnitra. Dnem, kdy je kandidátní listina podána, se pak zahajuje řízení o registraci kandidátní listiny.⁷¹

V souladu s ustanovením § 23 zákona o volbě prezidenta republiky je každý kandidát na funkci prezidenta povinen zřídit volební výbor o třech až pěti členech, a to ke dni podání kandidátní listiny.⁷² Členové volebního výboru jsou těmi, kdo odpovídají za financování volební kampaně.⁷³ Jsou vybíráni samotným kandidátem na funkci prezidenta republiky, ze zákona však platí, že členem volebního výboru mohou být fyzické osoby, které jsou starší osmnácti let a které jsou jako členové volebního výboru označeny na kandidátní listině.⁷⁴ Kandidát na funkci prezidenta může člena volebního výboru odvolat, člen volebního výboru se vedle toho může svého členství ve výboru vzdát.⁷⁵

---

⁶⁹ Čl. 56 odst. 5 Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁰ § 21 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

⁷¹ § 21 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

⁷² § 23 odst. 1 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

⁷³ § 23 odst. 2 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁴ § 23 odst. 3 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁵ § 23 odst. 4 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

Podle ustanovení § 24 odst. 1 zákona o volbě prezidenta republiky je každý kandidát na funkci prezidenta povinen nejpozději ke dni podání kandidátní listiny zřídit volební účet, který je určen pro financování volební kampaně.⁷⁶

Kandidátní listina musí ze zákona obsahovat především základní údaje o osobě kandidáta, tedy jeho jméno a příjmení, údaj o pohlaví, věku (ke druhému dni volby prezidenta), údaj o jeho zaměstnání a akademických titulech,⁷⁷ dále údaje o příslušnosti kandidáta k politické straně či hnutí, resp. údaj o tom, že se jedná o kandidáta bez politické příslušnosti.⁷⁸ Vedle toho pak musí kandidátní listina obsahovat také identifikační údaje navrhujeících poslanců či senátorů, resp. navrhujeícího občana.⁷⁹ Na kandidátní listině se také uvádí jméno, příjmení, datum narození členů volebního výboru a jejich adresy.⁸⁰ Ke kandidátní listině se pak připojuje prohlášení kandidáta o tom, že se svou kandidaturou souhlasí,⁸¹ a dále potvrzení o zřízení volebního účtu.⁸² Pokud je kandidát na funkci prezidenta navrhován občanem České republiky, je nutné ke kandidátní listině připojit také petici se stanoveným počtem alespoň 50000 podpisů oprávněných voličů.⁸³

Bylo-li výše konstatováno, že se po podání kandidátní listiny zahajuje registrační řízení u Ministerstva vnitra, znamená to, že ve lhůtě šestašedesáti až šedesáti dnů přede dnem volby prezidenta ministerstvo každou kandidátní listinu přezkoumá,⁸⁴ a to jednak z pohledu dodržení jejích obligatorních náležitostí tak, jak je vymezuje zákon, tak z pohledu dodržení ostatních zákonných předpokladů. Dle ustanovení § 26 zákona o volbě prezidenta republiky je možné některé náležitosti kandidátní listiny dodatečně doplnit – v takovém případě k tomu Ministerstvo vnitra podavatele také vyzve.⁸⁵ Ve svém konečném rozhodnutí v rámci

---

⁷⁶ § 24 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁷ § 25 odst. 1 písm. a) zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁸ § 25 odst. 1 písm. b) zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁹ § 25 odst. 1 písm. c) zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁰ § 25 odst. 1 písm. e) zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

⁸¹ § 25 odst. 2 písm. a) zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

⁸² § 25 odst. 2 písm. b) zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

⁸³ § 25 odst. 3 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁴ § 21 odst. 3 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁵ § 26 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

registračního řízení pak ministerstvo rozhoduje dvěma způsoby – buď je tedy rozhodnuto o registraci kandidátní listiny, nebo o jejím odmítnutí.⁸⁶ K tomuto rozhodnutí přitom musí dojít nejpozději čtyřicet devět dní přede dnem volby prezidenta.⁸⁷ Rozhodnutí o registraci nebo o odmítnutí kandidátní listiny je pak zasláno navrhovatelům či jejich zmocněnci. Současně je toto rozhodnutí ze zákona zveřejňováno na internetových stránkách Ministerstva vnitra a vyvěšeno na jeho úřední desce.⁸⁸ Je zřejmé, že toto rozhodnutí musí obsahovat výrok, odůvodnění a poučení o možnosti podat opravný prostředek.⁸⁹

Proti rozhodnutí o odmítnutí registrace kandidátní listiny kandidáta na funkci prezidenta je možné se dle ustanovení § 65 zákona o volbě prezidenta republiky odvolat k soudu do dvou pracovních dnů ode dne doručení rozhodnutí Ministerstva vnitra,⁹⁰ a to dle příslušných procesně-správních předpisů.⁹¹

Registrace kandidátní listiny je podmínkou pro vytištění hlasovacích lístků daného kandidáta.⁹² Pokud by došlo k situaci, kdy by byla podána, resp. registrována pouze jedna nebo dokonce žádná kandidátní listina, dle ustanovení § 26 odst. 11 zákona o volbě prezidenta republiky by muselo dojít k nové volbě prezidenta.⁹³

Dojde-li k registraci kandidátní listiny, reguluje zákon o volbě prezidenta republiky ve svém ustanovení § 27 odst. 1 oprávnění samotného kandidáta k tomu, aby se do čtyřadvaceti hodin před zahájením volby své kandidatury vzdal. Musí tak být učiněno osobně u Ministerstva vnitra a toto prohlášení pak již není možné vzít zpět.⁹⁴

---

⁸⁶ § 26 odst. 4 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁷ § 26 odst. 2 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁸ § 26 odst. 3 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁹ § 26 odst. 4 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁰ § 65 odst. 1 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

⁹¹ Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů.

⁹² § 26 odst. 8 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

⁹³ § 26 odst. 11 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁴ § 27 odst. 1 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

Pro všechny platně registrované kandidáty jsou Státní volební komisí vylosována čísla, jimiž budou označeny „jejich“ hlasovací lístky pro volbu prezidenta.⁹⁵ Tisk hlasovacích lístků zajišťuje Ministerstvo vnitra.⁹⁶ Přitom je třeba dodržovat zásadu rovnosti všech kandidátů, a tak je zákonem také podrobně stanoveno, že jejich hlasovací lístky mají být vytištěny na papíru stejné barvy, stejné jakosti i rozměrů, písmem téhož druhu apod.⁹⁷

Pokud jde o průběh samotné volby, platně mohou volit voliči, kteří jsou zapsáni na seznamu voličů.⁹⁸ Zákon o volbě prezidenta republiky podrobněji ve svých ustanoveních § 29 až § 32 reguluje stálý seznam voličů,⁹⁹ zvláštní seznam voličů vedený zastupitelským úřadem¹⁰⁰ a zvláštní seznam vedený obecním úřadem.¹⁰¹ Zásadně platí, že každý volič volí ve „svém“ volebním okrsku, který je dán místem jeho trvalého bydliště, v jehož stálém seznamu je zapsán.¹⁰² Pokud volič chce využít zákonné možnosti volit v jiném volebním okrsku, je dle ustanovení § 33 zákona o volbě prezidenta republiky nutné, aby požádal obecní úřad, v jehož stálém seznamu voličů je zapsán, o tzv. voličský průkaz, a to nejpozději sedm dnů přede dnem volby prezidenta. Voličský průkaz pak opravňuje voliče k zápisu v jakémkoli volebním okrsku na území České republiky, resp. ve zvláštním volebním okrsku v zahraničí.¹⁰³

4.2 Harmonogram úkolů a lhůt pro volbu prezidenta ČR v roce 2013

Termín prezidentských voleb vyhlásil v souladu se zákonem předseda Senátu Parlamentu ČR Milan Štěch dne 1. října 2012. První kolo se konalo 11. a 12. ledna 2013,

---

⁹⁵ § 28 odst. 1 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁶ § 28 odst. 2 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁷ § 28 odst. 3 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁸ § 29 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁹ § 28 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰⁰ § 6 odst. 5 a 6 zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰¹ § 32 odst. 1 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰² § 29 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰³ § 33 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

druhé kolo o 14 dní později, tedy 25. a 26. ledna 2013 (v obou kolech vždy v pátek od 14.00 hod. do 22.00 hod. a v sobotu od 8.00 hod. do 14.00 hod.).¹⁰⁴

Termín pro podání kandidátních listin (66 dnů před zahájením voleb) byl do 6. listopadu 2012. Nejpozději 12. listopadu 2012 byla provedena kontrola a přezkoumání kandidátních listin MV. Dnem 14. listopadu 2012 vyzvalo Ministerstvo vnitra k odstranění případných závad v kandidátní listině, ty musely být odstraněny do 22. listopadu 2012. Termín pro rozhodnutí o registraci či odmítnutí kandidátní listiny Ministerstvem vnitra byl do 23. listopadu 2012. Předvolební kampaň v České televizi a Českém rozhlase probíhala od 26. prosince 2012 do 9. ledna 2013 ve 14 hodin. Voliči obdrželi hlasovací lístky pro první kolo volby (pro druhé je obdrželi ve volební místnosti) do 8. ledna 2013 a tím také začal platit zákaz zveřejňování předvolebních či volebních průzkumů, který platil do ukončení hlasování. V termínu od 10. ledna 2013 - do 14.00 hod. se mohl uchazeč o prezidentský úřad vzdát své kandidatury.¹⁰⁵

MV od 6. listopadu 2012 začalo kontrolovat náležitosti kandidátních listin všech kandidátů; u petic zjišťovalo přesný počet podpisů. Ministerstvo vnitra ověřilo správnost údajů na peticích namátkově na náhodně vybraném vzorku údajů u 8 500 občanů podepsaných na každé petici. Rozhodnutí o registraci nebo o odmítnutí kandidátní listiny podle § 26 odst. 10 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), vydalo Ministerstvo vnitra ve lhůtě 49 dnů přede dnem voleb, tj. 23. listopadu 2012. Rozhodnutí bylo zveřejněno na internetových stránkách Ministerstva vnitra určených pro volby a vyvěšeno na úřední desce Ministerstva vnitra.¹⁰⁶

4.3 Financování volby v České republice

Právní úprava pravidel financování prezidentské volební kampaně je stěžejním tématem předkládané práce. Obecně lze říci, že se zákonodárce snaží zakotvit tato pravidla takovým způsobem, aby byla zachována co největší rovnost kandidátů v souvislosti

---

¹⁰⁴ Senát ČR: *VYHLÁŠENÍ VOLBY PREZIDENTA REPUBLIKY* [online]. Vydáno 1.10. 2012 [citováno 9.11. 2016]. Dostupné z: <http://www.senat.cz/zpravodajstvi/zprava.php?id=1259>

¹⁰⁵ MV ČR. *Podrobné informace k přímé volbě prezidenta* [online]. Vydáno 2016 [citováno 9. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/podrobne-informace-k-prime-volbe-prezidenta.aspx>

¹⁰⁶ MV ČR. *Informace o kandidátech, kteří ve volbě prezidenta republiky kandidují* [online]. Vydáno 2016 [citováno 9. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/podrobne-informace-k-prime-volbe-prezidenta.aspx>

s nejzákladnějšími právními zásadami vymezenými již v samotném ústavním pořádku České republiky.

S financováním prezidentské volby zcela zřejmě souvisejí některé právní instituty, které byly již ve stručnosti představeny výše v této práci – především se jedná o volební výbor a volební účet. Financování prezidentské volby je tak z velké části taktéž regulováno v rámci zákona o volbě prezidenta republiky. Především tato právní úprava tak bude v následujících částech předkládané práce podrobněji analyzována. Je však třeba podotknout, že oblast financování prezidentské volby nebyla v původním vládním návrhu zákona o volbě prezidenta republiky vůbec regulována, k doplnění těchto ustanovení došlo teprve v rámci pozměňovacích návrhů, které vzešly ze strany Ústavně právního výboru v rámci legislativního procesu v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky. Uvedené pozměňovací návrhy nejsou opatřeny důvodovou zprávou, a tedy v případě právní úpravy financování prezidentské kampaně nelze interpretaci a analýzu jednotlivých ustanovení stanovisky zákonodárce opatřit tak, jak je možné v případě většiny ostatních ustanovení daného právního předpisu.¹⁰⁷

Financování volební kampaně je regulováno v ustanoveních § 36 a následujících ustanoveních zákona o volbě prezidenta republiky. Obecně zákon hovoří o financování volební kampaně tím způsobem, že sem zahrnuje veškeré příjmy a výdaje na volební kampaň.¹⁰⁸ Ohledně financování volební kampaně musí být vedeno řádné účetnictví, a to v plném rozsahu dle příslušných právních předpisů regulujících účetnictví. Účetnictví konkrétně vede jeden z členů volebního výboru – ten, který je pověřen ostatními členy výboru.¹⁰⁹

Pokud jde o konkrétní údaje, pak se o finančních prostředcích na volebním účtu eviduje informace o jejich původu, a to včetně identifikace osoby, od které tyto pocházejí – jedná-li se o osobu fyzickou, je nutné evidovat její jméno, příjmení, datum narození a adresu pobytu, pokud jde o osobu právnickou, pak je nutné v daných souvislostech uvést její

---

¹⁰⁷ Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. *Sněmovní tisk 613. N. z. o volbě prezidenta republiky* [online]. [citováno 15. 8. 2016]. Dostupné z: <<http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=6&t=613>>

¹⁰⁸ § 36 odst. 1 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰⁹ § 36 odst. 2 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

obchodní firmu, sídlo a identifikační číslo.¹¹⁰ To je zcela jistě odrazem žádoucí transparentnosti financování prezidentské volby.

4.3.1 Volební účet

Jak již bylo řečeno, každý kandidát na funkci prezidenta si dle ustanovení § 24 zákona o volbě prezidenta republiky musí zřídit volební účet, který je určen pro financování volební kampaně.¹¹¹ Již pro zřízení a existenci tohoto účtu existují ze zákona některá zásadní pravidla. Volební účet musí být např. veden u banky, která má sídlo na území České republiky. Možnost zřízení tohoto účtu u zahraniční banky existuje také, podmínkou však je, aby tato měla na území České republiky pobočku, která zprostředkovává bankovní činnosti.¹¹² Prostřednictvím tohoto volebního účtu pak musejí být uskutečňovány všechny finanční operace, které souvisejí s financováním volební kampaně kandidáta na funkci prezidenta a naopak, finanční prostředky, které se nacházejí na volebním účtu, lze použít právě a jen pro účely prezidentské volební kampaně.¹¹³

Zákon o volbě prezidenta republiky dále stanovuje, že ke dni podání kandidátní listiny musejí být na volebním účtu veškeré finanční prostředky, které byly do tohoto dne vybrány a poskytnuty právě na podporu kandidatury dané osoby a na její volební kampaň. Údaje o finančních prostředcích, které byly na volební účet převedeny, jsou kandidáti, resp. členové jejich volebního výboru povinni zveřejnit do pěti dnů ode dne, kdy došlo k registraci příslušné kandidátní listiny Ministerstvem vnitra. K tomuto zveřejnění má dojít prostřednictvím internetu a vedle toho také mají být tyto údaje poskytnuty ministerstvu. Uvedené údaje musejí obsahovat přehled o původu těchto finančních prostředků, a to včetně identifikace osob, které tyto prostředky poskytly (konkrétní údaje odpovídají údajům nutným pro účetní evidenci – viz výše v této práci). Ministerstvo vnitra pak obdržené údaje taktéž zveřejňuje na vlastních internetových stránkách zřízených pro prezidentské volby.¹¹⁴

---

¹¹⁰ § 36 odst. 3 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

¹¹¹ § 24 odst. 1 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

¹¹² § 24 odst. 2 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

¹¹³ § 24 odst. 3 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

¹¹⁴ § 24 odst. 4 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

Minimálně po dobu sto dvaceti dnů po vyhlášení výsledků prezidentské volby pak ze zákona nesmí být s finančními prostředky na volebním účtu, které nebyly na prezidentskou volební kampaň využity, nikterak nakládáno.¹¹⁵ Po uplynutí této doby, která však může být prodloužena v případě, že ohledně financování prezidentské kampaně vznikne soudní spor (viz níže v této práci), mají být dle ustanovení § 24 odst. 5 až 7 zákona o volbě prezidenta republiky do třiceti dnů veškeré finanční prostředky zbývající na volebním účtu převedeny na některý veřejně prospěšný účel, který konkrétně vybere samotný kandidát na funkci prezidenta; zákon konkrétně nabízí převod těchto prostředků na sociální, zdravotní, sportovní, ekologické, kulturní nebo jinak veřejně prospěšné účely.¹¹⁶ Teprve poté, co byly tímto způsobem převedeny veškeré zbývající finanční prostředky, lze dle ustanovení § 24 odst. 8 zákona o volbě prezidenta republiky volební účet zrušit.¹¹⁷

---

¹¹⁵ § 24 odst. 5 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

¹¹⁶ § 24 odst. 7 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

¹¹⁷ § 24 odst. 8 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

Tabulka 1 Přehled transparentního volebního účtu pro financování prezidentské volební kampaně kandidátky Jany Bobošíkové k 31. 12. 2012

Příjmy		Výdaje	
dar FO	300	mzdy, odměny	0
dar PO	0	náklady kanceláře	0
dar PS/OS	150 000	PR a inzerce	0
úroky	0	tisk materiálů, klipy, reklamní předměty	0
ostatní	55	doprava, ubytování	0
		ostatní	40 255
Celkem	150 355	Celkem	40 255

Zpracování vlastní [data k 18.11.2016] zdroj: <http://www.transparentnivolby.cz/prezident2013/?financovani=prehled-aktualniho-financovani-kampane-jany-bobosikove>

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že kandidátka Jana Bobošíková získala největší zdroj financí na prezidentskou volební kampaň od politické strany ve výši 150.000 Kč. Celkové vyčíslení finančních prostředků na volební kampaň je 150.355 Kč. Oproti tomu jsou výdaje 40.255 Kč.

Tabulka 2 Přehled transparentního volebního účtu pro financování prezidentské volební kampaně kandidáta Jiřího Dienstbiera k 18. 1. 2013

Příjmy		Výdaje	
dar FO	304 423	mzdy, odměny	0
dar PO	0	náklady kanceláře	355 333
dar PS/OS	16 300 000	PR a inzerce	6 514 575
úroky	460	tisk materiálů, klipy, reklamní předměty	2 536 777
ostatní	2 207	doprava, ubytování	530 318
		ostatní	129 197
Celkem	16 607 090	Celkem	10 066 200

Zpracování vlastní [data k 18.11.2016] zdroj: <http://www.transparentnivolby.cz/prezident2013/?financovani=prehled-aktualniho-financovani-kampane-jiriho-dienstbiera>

Z volebního účtu Jiřího Dienstbiera vyplývá, že po uvedení všech příjmů ve výši 16.607.090 Kč a výdajů ve výši 10.066.200 Kč byl zůstatek na volebním účtu 6.540.890 Kč.

Tabulka 3 Přehled transparentního volebního účtu pro financování prezidentské volební kampaně kandidáta Jana Fischera k 28. 3. 2013

Příjmy		Výdaje	
dar FO	304 423	mzdy, odměny	0
dar PO	0	náklady kanceláře	355 333
dar PS/OS	16 300 000	PR a inzerce	6 514 575
úroky	460	tisk materiálů, klipy, reklamní předměty	2 536 777
ostatní	2 207	doprava, ubytování	530 318
		ostatní	129 197
Celkem	16 607 090	Celkem	10 066 200

Zpracování vlastní [data k 18.11.2016] zdroj: <http://www.transparentnivolby.cz/prezident2013/?financovani=prehled-aktualniho-financovani-kampane-jana-fischera>

Při pohledu na tabulku volebního účtu kandidáta Jana Fischera je patrné, že největší příjem kandidáta byly dary od fyzických osob.

Tabulka 4 Přehled transparentního volebního účtu pro financování prezidentské volební kampaně kandidátky Táni Fischerové k 28. 3. 2013

Příjmy		Výdaje	
dar FO	138 327	mzdy, odměny	0
dar PO	0	náklady kanceláře	0
dar PS/OS	0	PR a inzerce	29 069
úroky	12	tisk materiálů, klipy, reklamní předměty	68 316
ostatní	0	doprava, ubytování	17 991
		ostatní	9 682
Celkem	138 340	Celkem	125 058

Zpracování vlastní [data k 18.11.2016] zdroj: <http://www.transparentnivolby.cz/prezident2013/?financovani=prehled-aktualniho-financovani-kampane-tani-fischerove>

Jasným znakem volebního účtu této kandidátky jsou nízké částky jak na straně příjmů, tak výdajů. Její volební kampaň ve srovnání s ostatními uvedenými kandidáty patřila k nejméně nákladným.

Tabulka 5 Přehled transparentního volebního účtu pro financování prezidentské volební kampaně kandidáta Vladimíra Franze k 28. 3. 2013

Příjmy		Výdaje	
dar FO	423 246	mzdy, odměny	0
dar PO	11 019	náklady kanceláře	0
dar PS/OS	0	PR a inzerce	1 002
úroky	17	tisk materiálů, klipy, reklamní předměty	334 213
ostatní	400	doprava, ubytování	11 678
		ostatní	86 862
Celkem	434 683	Celkem	433 755

Zpracování vlastní [data k 18.11.2016] zdroj: <http://www.transparentnivolby.cz/prezident2013/?financovani=prehled-aktualniho-financovani-kampans-vladimira-franze>

Kandidát Vladimír Franz byl bez jakékoliv finanční podpory politických stran. Jeho nevyšším příjmem do volební kampaně byly dary fyzických osob ve výši 423.246 Kč.

Tabulka 6 Přehled transparentního volebního účtu pro financování prezidentské volební kampaně kandidátky Zuzany Roithové k 28. 3. 2013

Příjmy		Výdaje	
dar FO	685 373	mzdy, odměny	0
dar PO	27 000	náklady kanceláře	0
dar PS/OS	0	PR a inzerce	115 264
úroky	18	tisk materiálů, klipy, reklamní předměty	260 819
ostatní	6 152	doprava, ubytování	0
		ostatní	296 651
Celkem	718 542	Celkem	672 734

Zpracování vlastní [data k 18.11.2016] zdroj: <http://www.transparentnivolby.cz/prezident2013/?financovani=prehled-aktualniho-financovani-kampane-zuzany-roithove>

Celkové náklady kandidátky na volební kampaň se rovnají částce 672.734 Kč. Celkovými příjmy je částka 718.542 Kč. V položce PS/OS je uvedeno 0 Kč. Tím kandidátka dokládá, že její kampaň není spolufinancovaná od politických stran nebo občanských sdružení.

Tabulka 7 Přehled transparentního volebního účtu pro financování prezidentské volební kampaně kandidáta Karla Schwarzenberga k 28. 3. 2013

Příjmy		Výdaje	
dar FO	22 510 776	mzdy, odměny	2 530 270
dar PO	2 863 000	náklady kanceláře	937 145
dar PS/OS	11 000 000	PR a inzerce	23 334 605
úroky	85	tisk materiálů, klipy, reklamní předměty	9 083 048
ostatní	26 058	doprava, ubytování	1 558
		ostatní	472 925
Celkem	36 399 919	Celkem	36 359 550

Zpracování vlastní [data k 18.11.2016] zdroj: <http://www.transparentnivolby.cz/prezident2013/?financovani=prehled-aktualniho-financovani-kampane-karla-schwarzenberga>

U Karla Schwarzenberga, nominovaného politickou stranou TOP 09, netvořil dar od této strany nejvyšší položku příjmů. Nejvyšší příjmovou položkou byly dary fyzických osob. Tato částka se rovnala 22.510.776 Kč.

Tabulka 8 Přehled transparentního volebního účtu pro financování prezidentské volební kampaně kandidáta Přemysla Sobotky k 28. 3. 2013

Příjmy		Výdaje	
dar FO	452 401	mzdy, odměny	0
dar PO	0	náklady kanceláře	0
dar PS/OS	14 430 000	PR a inzerce	6 856 048
úroky	34	tisk materiálů, klipy, reklamní předměty	0
ostatní	1 523 226	doprava, ubytování	0
		ostatní	9 819 614
Celkem	16 405 661	Celkem	16 675 662

Zpracování vlastní [data k 18.11.2016] zdroj: <http://www.transparentnivolby.cz/prezident2013/?financovani=prehled-aktualniho-financovani-kampane-premysla-sobotky>

Největším zdrojem pro financování prezidentské volební kampaně v roce 2013 pro kandidáta Přemysla Sobotku, který byl a v současné době je členem politické strany ODS a byl touto stranou nominován do prezidentských voleb, byl dar od této strany ve výši 14.430.000 Kč.

Tabulka 9 Přehled transparentního volebního účtu pro financování prezidentské volební kampaně kandidáta Miloše Zemana k 28. 3. 2013

Příjmy		Výdaje	
dar FO	11 851 358	mzdy, odměny	0
dar PO	7 231 800	náklady kanceláře	32 745
dar PS/OS	2 691 500	PR a inzerce	16 348 559
úroky	1 284	tisk materiálů, klipy, reklamní předměty	6 067 967
ostatní	1 064 960	doprava, ubytování	0
		ostatní	270 479
Celkem	22 804 903	Celkem	22 719 750

Zpracování vlastní [data k 18.11.2016] zdroj: <http://www.transparentnivolby.cz/prezident2013/?financovani=prehled-aktualniho-financovani-kampane-milose-zemana>

Kandidát Miloš Zeman uvedl za své nejvyšší příjmy dary fyzických osob, které dosáhly výše 11.851.358 Kč. Kandidát byl podporován politickou stranou SPOZ, která přispěla na financování kampaně částkou 2.691.500 Kč. Nejvyšší nákladová položka byla využita na PR a inzerci.

4.3.2 Výdaje na volební kampaň

Výše výdajů jednotlivých kandidátů na funkci prezidenta republiky není neomezená, český zákonodárce totiž prostřednictvím zákona o volbě prezidenta republiky pevně stanovuje jejich maximální výši. Ustanovení § 37 odst. 1 a 2 citovaného právního předpisu hovoří o tom, že výdaje na prezidentskou volební kampaň včetně daně z přidané hodnoty nesmějí přesáhnout částku čtyřiceti milionů korun za předpokladu, že se daný kandidát účastnil pouze prvního kola volby. Pokud se tento účastnil i druhého kola prezidentské volby, je tento limit navýšen na celkových padesát milionů korun českých včetně daně z přidané hodnoty.¹¹⁸

Přitom se mezi výdaje na volební kampaň počítají všechny finanční prostředky a kromě nich také jiná plnění související s touto kampaní, která jsou ocenitelná v penězích a která jsou kandidátem na funkci prezidenta republiky vynaložena právě na úhradu nákladů vlastní kampaně. Zákon sem řadí taktéž náklady, které byly na kampaň vynaloženy ještě přede dnem podání kandidátní listiny k Ministerstvu vnitra.¹¹⁹ Aby nemohla být předmětná ustanovení zákona „obcházena“, je v rámci ustanovení § 37 odst. 2 zakotveno pravidlo, že pokud bylo plnění, které je součástí prezidentské volební kampaně, poskytnuto bezplatně nebo za nižší cenu, než je cena obvyklá, pak je třeba do uvedeného limitu započítat obvyklou cenu takového plnění.¹²⁰

Jako základní nedostatek uvedené právní úpravy, která měla zcela jistě vést k transparentnosti prezidentských kampaní a jakési rovnosti kandidátů ve smyslu, že byl uzákoněn limit pro výdaje na volební kampaň,¹²¹ bylo kritiky této právní úpravy uváděno, že v jejím rámci nejsou stanoveny sankce za porušení zakotvených pravidel financování kampaně, a tedy v případě, že by některý kandidát nebo více kandidátů na post prezidenta republiky zákon v tomto směru porušili, není možné je např. z volby vyřadit.¹²²

---

¹¹⁸ § 37 odst. 2 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

¹¹⁹ § 36 odst. 1 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

¹²⁰ § 37 odst. 2 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

¹²¹ § 37 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

¹²² TRACHTOVÁ, Z. *Pravidla prezidentské kampaně jsou směšně prázdna, tvrdí aktivisté* [online]. Vydáno 1. 11. 2012 [citováno 15. 8. 2016]. Dostupné z: <http://zpravy.idnes.cz/transparency-international-a-nasi-politici-budou-proverovat-kampane-prezidentskych-kandidatu-i22-/domaci.aspx?c=A121101_132708_domaci_zt>

S otázkami transparentnosti financování volební kampaně pak souvisí také ustanovení § 38 zákona o volbě prezidenta republiky, které reguluje povinnosti volebních výborů týkající se zveřejnění informací o financování volební kampaně. Volební výbor je tak povinen zveřejnit na internetových stránkách kandidáta veškeré účetnictví, které se týká volební kampaně. To také musí být zasláno mandátovému a imunitnímu výboru Senátu České republiky, a to vše do šedesáti dnů ode dne vyhlášení celkového výsledku volby.¹²³

Bylo-li výše uvedeno, že nevyužité finanční prostředky na volebním účtu mají být převedeny ve prospěch některého z výše uvedených veřejně prospěšných účelů,¹²⁴ pak je v rámci ustanovení § 38 odst. 2 zákona o volbě prezidenta republiky stanoveno, že do patnácti dnů ode dne tohoto převodu finančních prostředků má dojít také ke zveřejnění informací o tom, komu, v jaké výši a na jaké veřejně prospěšné účely byly finanční prostředky poskytnuty. I tato informace musí být kromě internetových stránek kandidáta sdělena Senátu.¹²⁵

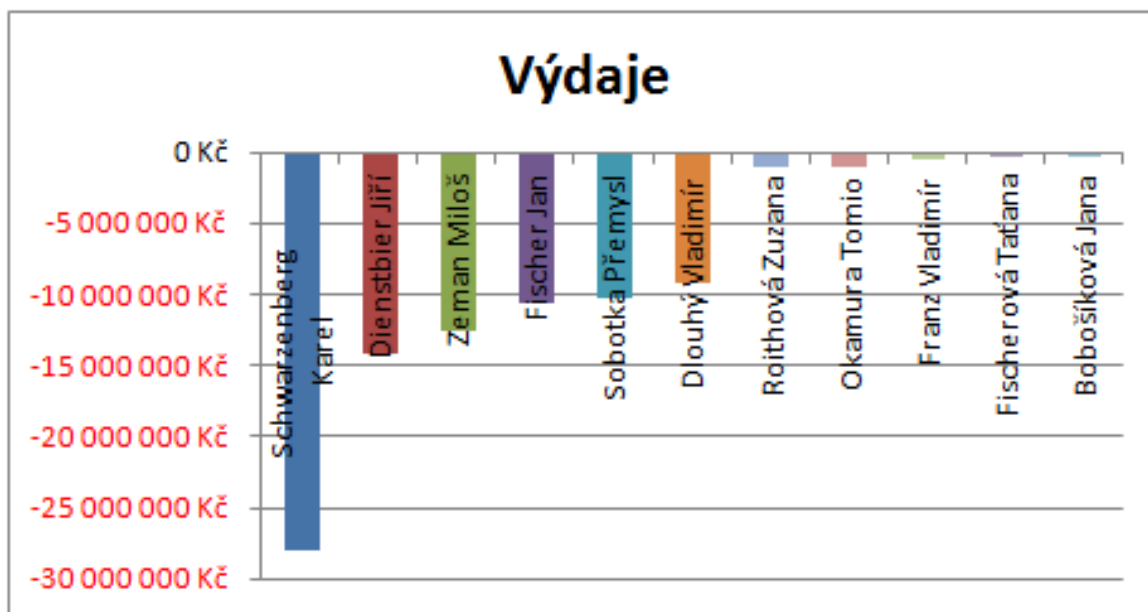
---

¹²³ § 38 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

¹²⁴ § 24 odst. 7 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

¹²⁵ § 38 odst. 2 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

Tabulka 10 Přehled výdajů vybraných kandidátů prezidentské volební kampaně

Zpracování vlastní [data k 25. 9. 2016] zdroj: <http://www.svobodny-svet.cz/464/neco-statistik-k-prezidentske-volbe.html>

4.3.3 Kontrola financování kampaně

Zákonodárce výslovně neustavuje žádný orgán, kterému by náležela působnost v oblasti kontroly průběhu volebních kampaní kandidátů na funkci prezidenta republiky a jejich financování.

Podle ustanovení § 67 zákona o volbě prezidenta republiky může dojít k řízení ve věci porušení pravidel financování volební kampaně před soudem. Návrh na zahájení takového řízení však může podat pouze kandidát na funkci prezidenta republiky, který se tak může domáhat toho, aby soud rozhodl, že došlo k porušení pravidel financování volební kampaně, a to ve formě přijetí finančních prostředků či jiného plnění, není-li u nich znám nebo uveden skutečný původ, dále překročením zákonem limitovaných výdajů na prezidentskou volební kampaň anebo v případě, že existuje podezření, že byla porušena povinnost vést účetnictví ohledně financování prezidentské kampaně, resp. povinnost účetnictví zveřejnit.¹²⁶ Ve svém návrhu má kandidát na prezidenta zcela zřejmě uvést, jakým způsobem a v jakém rozsahu byla která konkrétní povinnost porušena. Tento návrh může být podán ve lhůtě šedesáti dnů poté, kdy bylo na internetových stránkách kandidáta na

¹²⁶ § 67 odst. 1 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

funkci prezidenta republiky zveřejněno vyúčtování financování volební kampaně, resp. do šedesáti dnů poté, kdy k tomuto zveřejnění mělo dojít a nedošlo.¹²⁷

Jedná se o soudní řízení správní, které se tak bude řídit ve svých procesních otázkách zákonem č. 150/2002 Sb., soudním řádem správním, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „soudní řád správní“). Tento právní předpis reguluje řízení ve věci porušení pravidel financování volební kampaně ve svém ustanovení § 90a. Podle tohoto ustanovení jsou účastníky řízení navrhovatel, tedy kandidát na prezidenta, dále příslušný volební výbor a jeho členové a kandidát na funkci prezidenta, jehož se návrh týká.¹²⁸ Soud rozhoduje rozsudkem o tom, zda došlo k porušení pravidel financování volební kampaně, jakým způsobem a v jakém rozsahu. Sankcí za porušení pravidel financování prezidentské volební kampaně pak může být rozhodnutí soudu o tom, že volební výbor ve stanovené lhůtě, která není kratší než šedesát dnů, má povinnost odvést do státního rozpočtu částku, která odpovídá jeden a půl násobku částky, jejímž prostřednictvím k porušení zákona došlo¹²⁹ – tedy např. jeden a půl násobku částky, o kterou byl překročen limit výdajů na volební kampaň, částky odpovídající hodnotě plnění, u kterých není znám původ, nebo částky, které se týkalo porušení povinnosti vedení účetnictví a jeho zveřejnění.¹³⁰ Podle ustanovení § 68 zákona o volbě prezidenta republiky je k tomuto řízení příslušný Městský soud v Praze.¹³¹

S právě uvedeným souvisí taktéž ustanovení § 24 odst. 5 a 6 citovaného právního předpisu, podle kterého nelze s finančními prostředky, které po volbě prezidenta zůstávají na volebním účtu kandidáta, nakládat po dobu, kdy probíhá soudní řízení ve věci porušení pravidel financování volební kampaně. Nejdéle tomu však může být po dobu sto dvaceti dnů ode dne skončení volby prezidenta.¹³² Je tomu tak z důvodu ochrany věřitele, v tomto případě státu, kterému na základě rozhodnutí soudu může být následně odváděna pokuta – zákon hovoří o tom, že s částí finančních prostředků, které nebyly využity na volební kampaň, odpovídající výši soudem stanovené pokuty, nesmí být nakládáno do doby, než bude do státního rozpočtu předmětná částka odvedena. Na úhradu této pokuty přitom lze

---

¹²⁷ § 67 odst. 2 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

¹²⁸ § 90a odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudním řádem správním, ve znění pozdějších předpisů.

¹²⁹ § 90a odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudním řádem správním, ve znění pozdějších předpisů.

¹³⁰ § 67 odst. 1 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

¹³¹ § 68 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

¹³² § 24 odst. 5 a 6 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

použit finanční prostředky, které zbyly na volebním účtu, tedy nebyly použity na volební kampaň.¹³³

V daných souvislostech je zcela zřejmá benevolence českého zákonodárce, když jediným způsobem sankce za nedodržení pravidel financování prezidentské volební kampaně je pokuta. Pokud by tedy došlo k porušení těchto pravidel ze strany kandidáta, který se nakonec stane vítězem celé volby, znamená to, že tento by nemohl jen z důvodu porušení pravidel financování volební kampaně přijít o svůj mandát. Lze tedy uvažovat i o tom, že porušování zákonem regulovaných pravidel ze strany kandidátů na funkci prezidenta může být v některých případech dokonce vědomého charakteru, kdy si kandidát a jeho volební výbor jsou vědomi, že jedinou možnou sankcí je právě pokuta v již zmíněné výši.

Pokud se týká správně-právních deliktů a následujících sankcí, lze k tomuto tématu poznamenat, že zákon o volbě prezidenta republiky obsahuje část vymezující přestupky v této oblasti a možné sankce, které lze za jejich spáchání udělit.¹³⁴ Bohužel je však i v tomto směru zákonodárce až příliš stručný, když v rámci ustanovení § 62 a § 63 zákona o volbě prezidenta republiky vymezuje pouze několik málo přestupků. Jedná se konkrétně o jediný přestupek ze strany fyzické osoby, který spočívá ve zveřejnění předvolebních a volebních průzkumů v období, kdy to je tímto zákonem zakázáno, za což lze uložit pokutu do výše třiceti tisíc korun českých.¹³⁵ Jediný přestupek dle tohoto zákona může spáchat také právnická osoba, a to konkrétně provozovatel rozhlasového či televizního vysílání nebo vydavatel periodického tisku – i v tomto případě spočívá postihované jednání ve zveřejnění průzkumů, za které může být uložena pokuta do výše půl milionu korun českých.¹³⁶

4.3.4 Prezidentské volební kampaně v roce 2013

Ačkoli jsou českým právním řádem pravidla pro financování prezidentské volební kampaně nastavena poměrně benevolentně, je třeba poukázat na skutečnost, že v případě první přímé prezidentské volby v roce 2013 všichni kandidáti na post prezidenta republiky nějakým způsobem při svých kampaních zákon porušili. To vyplynulo z auditu účetnictví

---

¹³³ § 24 odst. 6 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

¹³⁴ § 62 a § 63 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

¹³⁵ § 62 odst. 2 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

¹³⁶ § 63 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

prezidentských kandidátů, který byl proveden senátním mandátovým a imunitním výborem.¹³⁷ Avšak vzhledem k tomu, že zákon o volbě prezidenta republiky v tehdejší i dnešním znění nereguloval téměř žádné možnosti postihu kandidátů za porušení tohoto právního předpisu v oblasti financování volební kampaně, kandidátům žádné sankce v podstatě nehrozily.

4.4 Audit financování kampaní prezidentských kandidátů v roce 2013

Mandátový a imunitní výbor Senátu PČR vybral ve výběrovém řízení na audit financování kampaní prezidentských kandidátů auditorskou firmu APOGEO audit, s.r.o., která předložila nejnižší nabídkovou cenu ve výši 75 000,- Kč bez DPH.¹³⁸ Základním a jediným hodnotícím kritériem byla nejnižší nabídková cena. Skupina APOGEO audit, s.r.o. prověřila mimo jiné i následující aspekty. Zda údaje o finančních prostředcích převedených na volební účty jednotlivých kandidátů obsahují přehled o původu těchto prostředků. Veškeré výdaje volební kampaně byly hrazeny z prostředků volebního účtu. Veškeré prostředky volebního účtu sloužily k úhradě výdajů volební kampaně. Jestli je vedeno účetnictví kandidátů v plném rozsahu podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví a toto účetnictví odpovídá příjmům a výdajům volebního účtu dle zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Zda jednotlivé volební výbory plnily všechny povinnosti týkající se nakládání s finančními prostředky na jejich volebním účtu, včetně dodržení lhůt, které v souvislosti s financováním volební kampaně pro ně vyplývají ze zákona o volbě prezidenta.¹³⁹

Audit účetnictví je naprosto nutnou součástí k uzavření voleb a řadu důležitých údajů se volič může dozvědět až po prověření odevzdaného kompletního účetnictví. Kandidáti podle zákona mají povinnost mít zveřejněné úplné vyúčtování na svých webech.¹⁴⁰ „Prezidentské volby nekončí dnem voleb, jak by se mohlo zdát. Prováděcí zákon stanovuje

---

¹³⁷Senát ČR: *Zpráva z kontroly účetnictví kandidátů na prezidenta* [online]. Vydáno 17. 9. 2013 [citováno 4. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.senat.cz/xqw/webdav/pssenat/original/70184/58952>

¹³⁸Senát ČR: *Mandátový a imunitní výbor Senátu vybral auditora, který prověří prezidentské účty* [online]. Vydáno 13. 8. 2013 [citováno 7. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.senat.cz/zpravodajstvi/zprava.php?id=1531>

¹³⁹APOGEO, Audit s. r. o. *APOGEO Audit prověří prezidentské účty*. [online]. Vydáno 19. 8. 2013. [citováno 7. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.apogeo.cz/aktuality/apogeo-audit-proveri-prezidentske-ucty-1152/>

¹⁴⁰ § 38 odst. 1 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

povinnosti, které je nutné splnit i po ukončení kampaně, zejména předložení účetnictví pro následnou kontrolu,” říká David Ondráčka z TI.¹⁴¹

Závěrečná zpráva MIV k přezkoumání dodržení pravidel financování volební kampaně kandidátů na funkci prezidenta podle zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů, kontroluje a vyhodnocuje každého kandidáta na prezidenta a jeho volební výbor zvlášť.¹⁴²

Povinnost nakládat s finančními prostředky podle § 24 odst. 5 zákona č. 275/2012 Sb., nesplnil ani jeden kandidát.¹⁴³ Povinnost, zda údaje o finančních prostředcích převedených na volební účet kandidáta obsahují přehled o původu těchto prostředků, včetně uvedení jména, příjmení, data narození a adresy místa pobytu fyzické osoby, která tyto prostředky poskytla, nebo jde-li o právnickou osobu, s uvedením její obchodní firmy nebo názvu, sídla a identifikačního čísla osoby, bylo-li přiděleno podle § 24 odst. 4 zákona č. 275/2012 Sb., také nesplnil žádný kandidát.¹⁴⁴ Povinnost dodržet limit celkových volebních výdajů v 1. kole do 40000000 Kč, ve 2. kole do 50000000Kč podle § 37 odst. 2 zákona č. 275/2012 Sb., splnili všichni kandidáti.¹⁴⁵ Na volební účet musí být ke dni podání kandidátní listiny převedeny veškeré finanční prostředky vybrané do tohoto dne na podporu kandidatury a na volební kampaň podle § 24 odst. 4 zákona č. 275/2012 Sb. - splnění této povinnosti nebylo možno ověřit, v postoupeném účetnictví nebyly informace o prostředcích získaných před registrací kandidátů.¹⁴⁶ Povinnost, zda veškeré výdaje volební kampaně byly hrazeny z prostředků volebního účtu podle § 24 odst. 3 zákona č. 275/2012 Sb., nešlo opět plně

---

¹⁴¹ Transparency International. *Společná tisková zpráva* [online]. Vydáno 14. 8. 2013 [citované 7. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.transparentnivolby.cz/prezident2013/?p=717>

¹⁴² Senát ČR: *Zpráva z kontroly účetnictví kandidátů na prezidenta - Závěrečná zpráva MIV* [online]. Vydáno 19. 10. 2013. [citováno 7. 11. 2016]. Dostupné z: [z:http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/webNahled?id_doc=70185&id_var=58953](http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/webNahled?id_doc=70185&id_var=58953)

¹⁴³ Senát ČR: *Zpráva z kontroly účetnictví kandidátů na prezidenta - Závěrečná zpráva MIV* [online]. Vydáno 19. 10. 2013. [citováno 7. 11. 2016]. Dostupné z: [z:http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/webNahled?id_doc=70185&id_var=58953](http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/webNahled?id_doc=70185&id_var=58953)

¹⁴⁴ Senát ČR: *Zpráva z kontroly účetnictví kandidátů na prezidenta - Závěrečná zpráva MIV* [online]. Vydáno 19. 10. 2013. [citováno 7. 11. 2016]. Dostupné z: [z:http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/webNahled?id_doc=70185&id_var=58953](http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/webNahled?id_doc=70185&id_var=58953)

¹⁴⁵ Senát ČR: *Zpráva z kontroly účetnictví kandidátů na prezidenta - Závěrečná zpráva MIV* [online]. Vydáno 19. 10. 2013. [citováno 7. 11. 2016]. Dostupné z: [z:http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/webNahled?id_doc=70185&id_var=58953](http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/webNahled?id_doc=70185&id_var=58953)

¹⁴⁶ Senát ČR: *Zpráva z kontroly účetnictví kandidátů na prezidenta - Závěrečná zpráva MIV* [online]. Vydáno 19. 10. 2013. [citováno 7. 11. 2016]. Dostupné z: [z:http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/webNahled?id_doc=70185&id_var=58953](http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/webNahled?id_doc=70185&id_var=58953)

ověřit.¹⁴⁷ Také nebylo možno v mnoha případech ověřit plnění ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., zákon o účetnictví.¹⁴⁸

4.5 Ohlasy na prezidentskou volební kampaň v roce 2013 ve sdělovacích prostředcích

Obecně lze uvést některá konkrétní porušení zákona o volbě prezidenta, pokud se financování prezidentské volební kampaně v roce 2013 týkalo. Typickým problémem bylo, že kandidáti a jejich volební výbory neuzavřeli své transparentní účty pro financování kampaně dnem vyhlášení volebních výsledků. K tomu došlo především u dvou kandidátů – u současného prezidenta Miloše Zemana a dále pak u Jana Fischera,¹⁴⁹ někdejšího ministra financí, kteří ještě dlouhou dobu po volbě spláceli své závazky a přijímali příspěvky na volební účty.¹⁵⁰

Miloš Zeman vedle toho platil také některé výdaje v hotovosti, což zákon o volbě prezidenta republiky zakazuje.¹⁵¹ Některá média také informovala o tom, že prezidentská kampaň tohoto kandidáta byla kromě jiného sponzorována fiktivními dárci, když skuteční dárci „nechtěli být vidět“.¹⁵² Miloš Zeman však naopak jako jediný kandidát včas oznámil podle § 24 odst. 7 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů, kam pošle peníze, které po volbě prezidenta na jeho volebním účtu zbyly.¹⁵³ Kandidát na post prezidenta Karel Schwarzenberg nebyl schopen dodat k auditu některé

---

¹⁴⁷ Senát ČR: *Zpráva z kontroly účetnictví kandidátů na prezidenta - Závěrečná zpráva MIV* [online]. Vydáno 19. 10. 2013. [citováno 7. 11. 2016]. Dostupné z: [z:http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/webNahled?id_doc=70185&id_var=58953](http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/webNahled?id_doc=70185&id_var=58953)

¹⁴⁸ Senát ČR: *Zpráva z kontroly účetnictví kandidátů na prezidenta - Závěrečná zpráva MIV* [online]. Vydáno 19. 10. 2013. [citováno 7. 11. 2016]. Dostupné z: [z:http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/webNahled?id_doc=70185&id_var=58953](http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/webNahled?id_doc=70185&id_var=58953)

¹⁴⁹ Senát ČR: *Zpráva z kontroly účetnictví kandidátů na prezidenta - Závěrečná zpráva MIV* [online]. Vydáno 19. 10. 2013. [citováno 9. 11. 2016]. Dostupné z: [senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/webNahled?id_doc=70185&id_var=58953](http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/webNahled?id_doc=70185&id_var=58953)

¹⁵⁰ Česká televize. *Fischer slíbil uhrazení dluhů z kampaně do 26. července* [online]. Vydáno 25. 6. 2013 [citováno 16. 8. 2016]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/1090185-fischer-slibil-uhrazeni-dluhu-z-kampane-do-26-cervence>

¹⁵¹ Česká televize. *Všichni kandidáti na prezidenta porušili při kampaních zákon* [online]. Vydáno 8. 10. 2013 [citováno 6. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1072379-vsichni-kandidati-na-prezidenta-porუსili-pri-kampanich-zakon>

¹⁵² Hospodářské noviny. *Nastrčený Zemanův dárci nepřipustil, že skutečnému sponzorovi jde o veřejné zakázky* [online]. Vydáno 19. 7. 2013 [citováno 16. 8. 2016]. Dostupné z: [http://domaci.ihned.cz/politika/c1-60276290--milos-zeman-sponzor-prezidentska-kampan->](http://domaci.ihned.cz/politika/c1-60276290--milos-zeman-sponzor-prezidentska-kampan-)

¹⁵³ Senát ČR: *Zpráva z kontroly účetnictví kandidátů na prezidenta - Závěrečná zpráva MIV* [online]. Vydáno 19. 10. 2013 [citováno 9. 11. 2016]. Dostupné z: http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/webNahled?id_doc=70185&id_var=58953

faktury, doklady a smlouvy, a vedle toho platil taktéž některé položky v hotovosti.¹⁵⁴ Kontrolou dodržení ustanovení § 24 odst. 4 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů, zda údaje o finančních prostředcích převedených na volební účet kandidáta obsahují přehled o původu těchto prostředků, bylo u Jana Fischera zjištěno, že zůstatek volebního účtu byl převeden, ale ne ve stanoveném termínu, a to zejména z důvodů dodání dvou dodatků MIV po stanoveném termínu. Zákonem požadované oznámení o naložení se zůstatkem obdržel MIV také po termínu.¹⁵⁵

Kontrola účetnictví kandidáta Jiřího Dienstbiera v plném rozsahu podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, zdali účetnictví odpovídá příjmům a výdajům volebního účtu dle § 36 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů, zjistila, že předložil bankovní výpis a účetní knihu, mezi nimiž byl rozdíl v částce ve výši 158.748,22 Kč.¹⁵⁶ Kandidátka na českou prezidentku Táňa Fischerová nebyla schopna dle § 24 odst. 4 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů, předložit kompletní seznam dárců na svoji prezidentskou kampaň, chyběly jí také některé faktury.¹⁵⁷ Kandidát Vladimír Franz hradil část své volební kampaně v hotovosti, kromě toho jeho volební výbor po uskutečnění volby prezidenta neinformoval dle § 24 odst. 7 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů, o tom, jakým způsobem bylo naloženo se zbylými finančními prostředky na volebním účtu.¹⁵⁸ Zuzana Roithová byla další kandidátkou na prezidentku České republiky, nebyla však opět schopna podle § 24 odst. 4 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů, předložit seznam dárců a některé darovací smlouvy. Kromě toho měla podle auditu přijmout nefinanční dar v hodnotě půl milionu korun, což neodpovídá zákonu č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta

---

¹⁵⁴ Senát ČR: *Zpráva z kontroly účetnictví kandidátů na prezidenta - Závěrečná zpráva MIV* [online]. Vydáno 19. 10. 2013 [citováno 9. 11. 2016]. Dostupné z: http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/webNahled?id_doc=70185&id_var=58953

¹⁵⁵ Senát ČR: *Zpráva z kontroly účetnictví kandidátů na prezidenta - Závěrečná zpráva MIV* [online]. Vydáno 19. 10. 2013 [citováno 9. 11. 2016]. Dostupné z: http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/webNahled?id_doc=70185&id_var=58953

¹⁵⁶ Senát ČR: *Zpráva z kontroly účetnictví kandidátů na prezidenta - Závěrečná zpráva MIV* [online]. Vydáno 19. 10. 2013 [citováno 11. 11. 2016]. Dostupné z: http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/webNahled?id_doc=70185&id_var=58953

¹⁵⁷ Senát ČR: *Zpráva z kontroly účetnictví kandidátů na prezidenta - Závěrečná zpráva MIV* [online]. Vydáno 19. 10. 2013 [citováno 9. 11. 2016]. Dostupné z: http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/webNahled?id_doc=70185&id_var=58953

¹⁵⁸ Senát ČR: *Zpráva z kontroly účetnictví kandidátů na prezidenta - Závěrečná zpráva MIV* [online]. Vydáno 19. 10. 2013 [citováno 9. 11. 2016]. Dostupné z: http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/webNahled?id_doc=70185&id_var=58953

republiky a o změně některých zákonů, nicméně k tomuto sdělení samotná kandidátka poznamenala, že na svých internetových stránkách informaci o původu tohoto plnění uvádí.¹⁵⁹ Přemysl Sobotka nedoložil některé faktury a další doklady a vedle toho také neoznámil, jakým způsobem podle § 24 odst. 7 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů, bylo naloženo s finančními prostředky, které na volebním účtu po volbě zůstaly.¹⁶⁰ Jana Bobošíková byla poslední kandidátkou na post prezidentky republiky a podle § 38 odst. 1 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů, nedodala kompletní výpis z volebního účtu.¹⁶¹

V roce 2013 došlo několik málo dní před konáním prezidentské volby k podání žaloby ohledně financování prezidentské kampaně Miloše Zemana. Žaloba byla podána advokátem Milanem Hulíkem, který se jak u Nejvyššího správního soudu v Brně, tak u Městského soudu v Praze domáhal zveřejnění údajů o veškerých dárcích finančních prostředků, které Miloš Zeman získal v období před registrací kandidátní listiny. Podle Hulíka by se mělo jednat o finanční částku v celkové výši asi šesti milionů korun českých.¹⁶² Konkrétně se advokát Milan Hulík domáhal ve svých podáních toho, aby soud vydal rozhodnutí ve smyslu, že žalovaní Miloš Zeman, Vratislav Mynář, Martin Nejedlý a Zdeněk Štengl jsou povinni ve lhůtě tří dnů ode dne právní moci rozhodnutí oznámit Ministerstvu vnitra a zveřejnit na internetových stránkách tohoto kandidáta na funkci prezidenta úplný seznam všech osob, které poskytly v souvislosti s prezidentskou volební kampaní Miloše Zemana jakékoli peněžní dary či nepeněžité plnění ocenitelná v penězích, a to včetně jejich identifikace.¹⁶³

Podle Hulíka vzbuzovalo na začátku roku 2013, tedy nedlouho před konáním prezidentské volby, financování kampaně Miloše Zemana řadu vážných podezření, kdy mělo docházet ze strany tohoto kandidáta a jeho volebního výboru k „zakrývání a mlžení“ kolem

---

¹⁵⁹ Senát ČR: Zpráva z kontroly účetnictví kandidátů na prezidenta - Závěrečná zpráva MIV [online]. Vydáno 19. 10. 2013 [citováno 9. 11. 2016]. Dostupné z: http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/webNahled?id_doc=70185&id_var=58953

¹⁶⁰ Senát ČR: Zpráva z kontroly účetnictví kandidátů na prezidenta - Závěrečná zpráva MIV [online]. Vydáno 19. 10. 2013 [citováno 9. 11. 2016]. Dostupné z: http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/webNahled?id_doc=70185&id_var=58953

¹⁶¹ Česká televize. *Všichni kandidáti na prezidenta porušili při kampaních zákon* [online]. Vydáno 8. 10. 2013 [citováno 6. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1072379-vsichni-kandidati-na-prezidenta-porუსili-pri-kampanich-zakon>

¹⁶² Novinky.cz. *Zeman a jeho tým čelí žalobě kvůli financování prezidentské kampaně* [online]. Vydáno 8. 1. 2013 [citováno 16. 8. 2016]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/289671-zeman-a-jeho-tym-celi-zalobe-kvuli-financovani-prezidentske-kampane.html>

¹⁶³ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2013, sp. zn. Vol 1/2013.

dárců, což je zcela zřejmě nepřijatelné. Přitom advokát Milan Hulík dodal, že mu nejde o to, aby soud stanovil, že došlo k porušení zákona o volbě prezidenta republiky, ani o to, aby byla uložena sankce. Účelem podání žalob mělo být naplnění práva všech občanů vědět, zda do financování prezidentské volební kampaně nevstupují „*podezřelé obchodní zájmy, osoby svázané s tunelováním a korupcí či zájmy jiných zemí*“. S tím souvisely tehdejší spekulace ohledně „*ruských peněz*“ v kampani Miloše Zemana. Je zřejmé, že Miloš Zeman i jeho okolí nařčení z neprůhledné kampaně odmítli.¹⁶⁴

Co se týká rozhodnutí výše uvedených soudů, k nimž byly žaloby Milanem Hulíkem podány, tato byla následující. Nejvyšší správní soud žalobu postoupil Městskému soudu v Praze jako soudu, který je příslušný danou věc řešit. Přitom bylo v předmětném usnesení Nejvyššího správního soudu uvedeno, že pokud by se jednalo o žalobu ve smyslu ustanovení § 67 zákona o volbě prezidenta republiky, tuto podle právě citovaného právního předpisu může platně podat pouze některý z kandidátů na prezidenta republiky. Navrhovatel v této věci se však nedomáhá určení, že došlo k porušení pravidel financování prezidentské volební kampaně tak, jak uvedené zákonné ustanovení předpokládá, avšak jím formulovaný petit směřuje ke stanovení povinnosti kandidáta na post prezidenta republiky ke zveřejnění určitých údajů, a tedy se nemusí jednat o žalobu ve smyslu § 67 zákona o volbě prezidenta republiky.¹⁶⁵

Městský soud v Praze však podanou žalobu odmítl z důvodu, že byla podána osobou k tomu zjevně neoprávněnou. Hulík se přitom již dříve vyjádřil ve smyslu, že věří, že soudy rozšíří právo podat žalobu v takovémto případě na všechny občany republiky, jelikož tito mají právo znát původ finančních prostředků použitých na prezidentskou volební kampaň.¹⁶⁶

4.6 Financování volby v ostatních zemích

Byla-li výše v této práci analyzována česká právní úprava financování prezidentské volební kampaně a následně také její dodržování či porušování v období historicky první přímé volby prezidenta v České republice, je na místě předtím, než dojde ke kritice české právní úpravy, se inspirovat právními úpravami ostatních zemí, kde má často přímá volba

---

¹⁶⁴ Novinky.cz. *Zeman a jeho tým čelí žalobě kvůli financování prezidentské kampaně* [online]. Vydáno 8. 1. 2013 [citováno 16. 8. 2016]. Dostupné z: <<https://www.novinky.cz/domaci/289671-zeman-a-jeho-tym-celi-zalobe-kvuli-financovani-prezidentske-kampane.html>>

¹⁶⁵ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2013, sp. zn. Vol 1/2013.

¹⁶⁶ ČTK. *Advokát žaloval Zemana za financování kampaně, neuspěl* [online]. Vydáno 12. 2. 2013 [citováno 16. 8. 2016]. Dostupné z: <<http://zpravy.aktualne.cz/domaci/advokat-zaloval-zemana-za-financovani-kampane-neuspel/r~i:article:771180/>>

prezidenta delší tradici než právě v České republice. V rámci této podkapitoly tak bude pojednáno o právních regulacích financování prezidentské volební kampaně hned v několika zemích, ve kterých je prezident volen přímo.

4.6.1 Bulharsko

V Bulharsku jsou náklady na přípravu a uspořádání prezidentských voleb hrazeny se státního rozpočtu podle vládních odhadů. Všechny strany a nominační výbory, které se chtějí do prezidentské volby zapojit, jsou povinny složit bezúročný depozit u Bulharské národní banky. Jeho výše je 10.000,- BGN, přičemž ze zákona platí, že tato částka je vratná do sedmi dnů po vyhlášení konečných výsledků voleb. Podmínkou pro vrácení složeného depozitu však je, že daný kandidát na prezidenta získal alespoň 2 % platných hlasů. Depozita, která nejsou vrácena svým složitelům, pak mají být poukázána na Fond dětské lékařské péče při Ministerstvu zdravotnictví.¹⁶⁷

Institut depozita je v bulharské právní úpravě zřejmě zakotven z důvodu, aby nedošlo k velkému množství zaregistrovaných kandidátů na prezidenta republiky – kandidáti a jejich navrhovatelé si tak musejí důkladně promyslet, zda daný kandidát má šanci získat přinejmenším 2 % platných hlasů, aby depozit „nepropadl“, a na druhou stranu také, zda jsou schopni uvedenou finanční částku složit. Pro představu čtenáře odpovídá ke dni zpracování této části práce částka 10.000,- BGN částečně 138.140,- Kč.¹⁶⁸

Pokud se týká limitu finančních nákladů na prezidentskou volební kampaň, tento je dán maximální výší 2.000.000,- BGN,¹⁶⁹ tedy v přepočtu přibližně 27.628.000,- Kč.¹⁷⁰ Do uvedeného limitu se započítávají veškeré náklady na financování kampaně, kam jsou řazeny vlastní finanční zdroje politických stran, nominačních výborů a kandidátů a příspěvky fyzických osob. Dojde-li k porušení zákonem stanovených pravidel pro

---

¹⁶⁷ NĚMEC, J., KABICKÁ, K., TICHÁ, P. *Financování přímé volby prezidenta ve vybraných zemích. Studie č. 1.218* [online]. Vydáno 5. 2011 [citováno 17. 8. 2016]. Dostupné z: <<https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=72815>>

¹⁶⁸ Česká národní banka. *Kurzy devizového trhu. 19. srpen 2016* [online]. [citováno 19. 8. 2016]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/financni_trhy/devizovy_trh/kurzy_devizoveho_trhu/denni_kurz.jsp>

¹⁶⁹ NĚMEC, J., KABICKÁ, K., TICHÁ, P. *Financování přímé volby prezidenta ve vybraných zemích. Studie č. 1.218* [online]. Vydáno 5. 2011 [citováno 17. 8. 2016]. Dostupné z: <<https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=72815>>

¹⁷⁰ Česká národní banka. *Kurzy devizového trhu. 19. srpen 2016* [online]. [citováno 19. 8. 2016]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/financni_trhy/devizovy_trh/kurzy_devizoveho_trhu/denni_kurz.jsp>

financování volební kampaně, hrozí osobě zastupující nominační výbor pokuta ve výši 5.000,- BGN až 10.000,- BGN,¹⁷¹ tedy v přepočtu 69.070,- Kč až 138.140,- Kč.¹⁷²

4.6.2 Francie

Ve Francii je obdobně jako v dalších zemích příprava a organizace prezidentských voleb financována ze státního rozpočtu. Kandidáti, kteří ve volbě získají méně než 5 % platných hlasů, mají nárok na vrácení 5 % nákladů na kampaň ze státního rozpočtu. Ti kandidáti, kteří ve volbě získají více než 5 % hlasů, pak mají právo na refundaci 50 % nákladů na svoji kampaň ze státního rozpočtu.¹⁷³ I zde je tak patrná snaha francouzského zákonodárce docílit toho, aby byli za kandidáty na post francouzského prezidenta registrováni pouze ti, kteří mají zřejmě dostatečně vysokou šanci na úspěch.

Francouzský právní řád přitom obdobně jako ten český stanovuje povinnost kandidátů ke zřízení zvláštního volebního účtu, který podléhá kontrole pro tento účel zvlášť zřízené nezávislé komise. Ta dohlíží především na to, aby náklady na kampaň nepřesáhly právním řádem stanovené limity, jejichž výše je aktualizována před každými prezidentskými volbami. V roce 2012 byly limity pro finanční prostředky použité na volební kampaň stanoveny na 17.000.000,- EUR pro první kolo prezidentské volby a na 22.500.000,- EUR pro kampaně kandidátů účastnících se i druhého kola volby.¹⁷⁴

4.6.3 Polsko

Polsko jako jedna ze zemí, které jsou České republice blízké nejen geografickou polohou, ale také svým historickým vývojem, se z tohoto pohledu může zdát být zemí, v jejímž právním řádu by český zákonodárce mohl najít některou inspiraci pro „vylepšení“ vlastní právní úpravy financování prezidentské volební kampaně.

---

¹⁷¹ NĚMEC, J., KABICKÁ, K., TICHÁ, P. *Financování přímé volby prezidenta ve vybraných zemích. Studie č. 1.218* [online]. Vydáno 5. 2011 [citováno 17. 8. 2016]. Dostupné z: <<https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=72815>>

¹⁷² Česká národní banka. *Kurzy devizového trhu. 19. srpen 2016* [online]. [citováno 19. 8. 2016]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/financni_trhy/devizovy_trh/kurzy_devizoveho_trhu/denni_kurz.jsp>

¹⁷³ NĚMEC, J., KABICKÁ, K., TICHÁ, P. *Financování přímé volby prezidenta ve vybraných zemích. Studie č. 1.218* [online]. Vydáno 5. 2011 [citováno 17. 8. 2016]. Dostupné z: <<https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=72815>>

¹⁷⁴ NĚMEC, J., KABICKÁ, K., TICHÁ, P. *Financování přímé volby prezidenta ve vybraných zemích. Studie č. 1.218* [online]. Vydáno 5. 2011 [citováno 17. 8. 2016]. Dostupné z: <<https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=72815>>

I zde jsou náklady na organizaci, přípravu a konání voleb hrazeny ze státního rozpočtu. Kandidáti na prezidenta mají nárok na vysílací čas ve veřejnoprávních médiích. Kromě toho mohou jednotliví kandidáti získávat nepřímou podporu prostřednictvím politických stran, které mají nárok na státní dotaci na svoji činnost, jelikož tyto prostředky nejsou vázány konkrétním účelem. Polský právní řád kromě toho také zakotvuje limity pro náklady na prezidentskou volební kampaň, a to ve výši 12.000.000 zlotých,¹⁷⁵ což je v přepočtu 75.420.000,- Kč.¹⁷⁶ Bez ohledu na všechny důležité ekonomické veličiny, které by bylo na místě v souvislosti s uvedenou částkou uvažovat, lze konstatovat, že se jedná o částku v porovnání s limity danými českým právním řádem poměrně vysokou. Tato částka je navíc dále navyšována v souvislosti s mírou inflace.¹⁷⁷

4.6.4 Rakousko

Rakousko je další zemí, která s Českou republikou sdílí dlouhou společnou historii a v jejímž právním řádu se česká právní úprava mnohých oblastí může inspirovat, což často také český zákonodárce činí. Náklady na organizaci voleb se zde hradí z rozpočtů obcí, jimž jsou podle počtu voličů pak určité částky vráceny ze státního rozpočtu.

Pokud se týká financování prezidentské volební kampaně, je zde zákonem stanoveno podobně, jako tomu bylo v případě Bulharska, aby každý z kandidátů či jeho volební výbor složili částku ve výši 3.600,- EUR k rukám Spolkové volební rady, a to jako příspěvek na úhradu volebních nákladů. V tomto případě se však jedná o příspěvek nevratný a kandidáti v Rakousku nemají nárok ani na žádnou jinou finanční podporu ze strany veřejných rozpočtů na úhradu nákladů na volební kampaň. Zajímavým se může zdát, že rakouský právní řád nijak neomezuje výši nákladů na prezidentskou volební kampaň.¹⁷⁸

---

¹⁷⁵ NĚMEC, J., KABICKÁ, K., TICHÁ, P. *Financování přímé volby prezidenta ve vybraných zemích. Studie č. 1.218* [online]. Vydáno 5. 2011 [citováno 17. 8. 2016]. Dostupné z: <<https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=72815>>

¹⁷⁶ Česká národní banka. *Kurzy devizového trhu. 19. srpen 2016* [online]. [citováno 19. 8. 2016]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/financni_trhy/devizovy_trh/kurzy_devizoveho_trhu/denni_kurz.jsp>

¹⁷⁷ NĚMEC, J., KABICKÁ, K., TICHÁ, P. *Financování přímé volby prezidenta ve vybraných zemích. Studie č. 1.218* [online]. Vydáno 5. 2011 [citováno 17. 8. 2016]. Dostupné z: <<https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=72815>>

¹⁷⁸ NĚMEC, J., KABICKÁ, K., TICHÁ, P. *Financování přímé volby prezidenta ve vybraných zemích. Studie č. 1.218* [online]. Vydáno 5. 2011 [citováno 17. 8. 2016]. Dostupné z: <<https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=72815>>

4.6.5 Slovensko

Inspirace slovenskou právní úpravou má v mnoha oblastech své opodstatnění – důvod je zřejmý, Slovensko je země, která je České republice nejbližší, a to jak z důvodů geografických, tak především z důvodů kulturních a historických.

Na Slovensku jsou prezidentské volby, pokud se týká organizace a jejich přípravy, hrazeny ze státního rozpočtu, a kandidáti nejsou povinni se na této oblasti voleb jakkoli podílet. Kandidáti na post slovenského prezidenta nejsou přímo podporováni ze státního rozpočtu, nicméně mohou takto být podporováni nepřímo, a to prostřednictvím finančních prostředků politických stran, které jednotlivé kandidáty podporují, na základě jejich úspěchu ve volbách do Národní rady.

Pokud se týká otázky limitů celkové výše nákladů na prezidentskou volební kampaň, tyto jsou slovenským právním řádem v současné době stanoveny na částku ve výši 500.000,- EUR.¹⁷⁹ Došlo tak k významnému navýšení limitu oproti tomu, který byl stanoven v rámci předchozí právní úpravy účinné do 25. června 2014, kde byla maximální výše výdajů na prezidentskou volební kampaň stanovena na částku 132.775,- EUR.¹⁸⁰

Slovensko má tedy od roku 2014 novou právní úpravu výkonu volebního práva v rámci zákona č. 180/2014 Z. z., o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a dále také novou právní úpravu volebních kampaní v rámci zákona č. 181/2014 Z. z., o volebnej kampani a o zmene a doplnení zákona č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach v znení neskorších predpisov. která je v porovnání s českou právní úpravou prezidentské volební kampaně a jejího financování podrobnější.

4.7 Volba prezidenta České republiky v roce 2018

Po skončení prvního mandátu prezidenta Miloše Zemana proběhne druhá přímá volba prezidenta České republiky, která se bude konat pravděpodobně v lednu 2018. V současné době je již druhá přímá volba prezidenta aktuální. Svou kandidaturu dne 3.

---

¹⁷⁹ § 5 zákona č. 181/2014 Z. z., o volebnej kampani a o zmene a doplnení zákona č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁸⁰ NĚMEC, J., KABICKÁ, K., TICHÁ, P. *Financování přímé volby prezidenta ve vybraných zemích. Studie č. 1.218* [online]. Vydáno 5. 2011 [citováno 17. 8. 2016]. Dostupné z: <<https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=72815>>

listopadu 2016 oficiálně oznámil textař a producent Michal Horáček.¹⁸¹ Náklady kampaně ponese sám se svou manželkou, do kampaně může vložit tak jako jiní kandidáti 50 milionů korun, z toho 40 milionů v prvním kole. Chce, aby jeho kampaň byla „radikálně přímá“ a „radikálně transparentní“. Zveřejnil proto řadu materiálů včetně přiznání majetku v hodnotě zhruba 460 milionů korun.¹⁸² Zřídil u ČSOB zvláštní transparentní účet, první svého druhu. Má číslo 276829741/0300. Je a bude z něj zřejmé, že jediným vkladatelem je on a že nikdo jiný na něj nepřispívá. A pak i to, za jakým účelem jsou tyto prostředky vynakládány. Je přístupný komukoli, kdo si účet bude přát procházet a kontrolovat.¹⁸³

K přímé prezidentské volbě v roce 2018 již zaujala programové prohlášení Česká pirátská strana, ve kterém vyjadřuje představu o budoucím prezidentovi ČR a hodnotách, které by měl reprezentovat. V hlasování celorepublikového výboru ze dne 8. 4. 2016 bylo přijato Usnesení RV 15/2016 o prezidentských volbách 2018. *“Prezident má hájit zájmy českých občanů, a proto je nepřijatelné, aby byl financován klientelistickými nebo zahraničními zájmovými skupinami. Kandidát na prezidenta má transparentní volební účet a původ všech darů je dohledatelný a v případě jakýchkoliv pochybností o původu darovaných prostředků je kandidát vrátí. Kandidát na prezidenta usiluje o financování prezidentské kampaně dárce z co nejširší části české společnosti, solidních podnikatelů a občanů.”*¹⁸⁴

Na základě nedostatků v zákoně č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), které se projeví při první přímé volbě prezidenta ČR v roce 2013, vyzývá nezisková organizace Transparency International celou politickou reprezentaci, aby začala pracovat na úpravě zákona o volbě prezidenta republiky. Ukázalo se, že pravidla hry trpí řadou podstatných děr a nejasností, které je nutné pro příští volby napravit. „Mělo by jít zejména o úpravu definic některých pojmů, např. obvyklá cena. Dále jde o upřesnění lhůt, kdy kampaň vlastně začíná a končí, slevy na inzerci, reálné dárce a sponzory a také započítávání všech nákladů od začátku

---

¹⁸¹ iDnes.cz. *Horáček bude kandidovat na Hrad* [online]. Vydáno 3. 11. 2016 [citováno 9. 11. 2016]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/horacek-oznameni-kandidatury-na-prezidenta-fej-/domaci.aspx?c=A161103_051124_domaci_kop

¹⁸² Česká televize. *Kandiduji na prezidenta, oznámil Horáček. Slíbil, že si vše zaplatí sám* [online]. Vydáno 3. 11. 2016 [citováno 9. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1949094-kandiduji-na-prezidenta-oznamil-horacek-slibil-ze-si-vse-zaplaci-sam>

¹⁸³ Michal Horáček. *Kandidatura radikálně přímá, radikálně transparentní* [online]. Vydáno 3. 11. 2016 [citováno 9. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.michalhoracek.cz/proc-kandiduji/kandidatura/>

¹⁸⁴ Česká pirátská strana. *RV 15/2016 Usnesení o prezidentských volbách 2018 - r.h.1.k* [online]. Vydáno 6. 4. 2016 [citováno 9. 11. 2016]. Dostupné z: <https://forum.pirati.cz/hlasovani-republikoveho-vyboru-f578/rv-15-2016-usneseni-o-prezidentskych-volbach-2018-r-h-1-k-t33367.html#p452616>

kampaně do zákonem stanoveného limitu. Narážíme na nejasná ustanovení některých paragrafů prováděcího zákona, “ komentuje stav Petr Vymětal z katedry politologie FMV VŠE v Praze a člen správní rady TI.¹⁸⁵

Novým prvkem prezidentské volební kampaně pro volby v roce 2018 je občanská iniciativa „Hledáme prezidenta – Kroměřížská výzva.“ Tato nová iniciativa chce ze širšího výběru vhodných kandidátů vybrat jednoho, kterého poté podpoří v přímé volbě. Přes internetovou doménu www.kromerizskavyzva.cz vyzývá občany ČR k registraci a možnosti hlasování o výběru kandidáta. Iniciativa chce učinit diskusi o kvalitním prezidentském kandidátovi věcí veřejnou. Dále chce podpořit kandidáta, který lépe než ostatní ví, že politická moc se musí podřizovat ústavě a zákonům, a který jako prezident je sám důslednou zárukou tohoto pravidla.¹⁸⁶

---

¹⁸⁵ Transparency International ČR. *SPOLEČNÁ TISKOVÁ ZPRÁVA ze dne 14. 8. 2013* [online]. Vydáno 14. 8. 2013 [citováno 9. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.transparentnivolby.cz/prezident2013/?p=717>

¹⁸⁶ Kroměřížská výzva. *Hledáme prezidenta* [online]. Vydáno 21. 5. 2016 [citováno 9.11. 2016]. Dostupné z: <http://www.kromerizskavyzva.cz/>

5 Vyhodnocení

Z výše uvedeného je zřejmé, že by bylo vhodné zákon o volbě prezidenta republiky novelizovat, a to jak ve smyslu zakotvení jasných pravidel pro financování prezidentské kampaně, tak ve smyslu zakotvení jasných a přísnějších postihů v případě, kdy pravidla financování dodržena nebudou. Vedle toho je na místě konstatovat zjištění Mandátového a imunitního výboru Senátu PČR, že ani jeden z kandidátů dle § 37 odst. 2 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů, nepřekročil maximální výši finančních prostředků použitých na volební kampaň tak, jak ji citovaný právní předpis reguluje. Všichni kandidáti podle § 24 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů, měli také včas založený transparentní volební účet a senátní výbor od nich také v zákonné lhůtě obdržel účetnictví. Žádný z kandidátů však ve stejné lhůtě nesplnil zákonnou povinnost dle § 24 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů, spočívající v tom, že má být účetnictví zveřejněno taktéž prostřednictvím internetu. Dalším častým problémem byla nemožnost doložit, kdo byl dárce. K tomu předseda senátního výboru Jiří Oberfalzer uvedl, že u některých kandidátů bylo na jejich volební účet zasíláno větší množství malých částek a následně tyto dárce volební výbor nemohl dostatečně identifikovat.¹⁸⁷

Volební výbor jednotlivých kandidátů na prezidenta republiky měl dle § 38 odst. 1 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů, za povinnost do 60 dnů ode dne vyhlášení celkového výsledku volby zveřejnit způsobem umožňujícím dálkový přístup na internetových stránkách kandidáta a současně zaslat mandátovému a imunitnímu výboru Senátu veškeré účetnictví týkající se volební kampaně. Což bylo nejpozději do 27. 3. 2013. Následně MIV zadal vyhotovení auditu ohledně financování prezidentské volební kampaně.¹⁸⁸ Senát původně sliboval výsledky předložit do poloviny léta roku 2013, nicméně původní tendr na odborné posouzení financování volebních kampaní zrušil a vypsál jej znovu. Ani půl roku po skončení prezidentských voleb tak nebyla kontrola provedena. Další sporné otázky pak souvisely s daňovou oblastí, kdy vzhledem k „mezerám“ v českém právním řádu vyvstaly pochybnosti, zda bude nutné např.

---

¹⁸⁷ Česká televize. *Všichni kandidáti na prezidenta porušili při kampaních zákon* [online]. Vydáno 8. 10. 2013 [citováno 16. 8. 2016]. Dostupné z: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1072379-vsichni-kandidati-na-prezidenta-porუსili-pri-kampanich-zakon>>

¹⁸⁸ Senát ČR. *Usnesení Mandátového a imunitního výboru Senátu ke zkoumání financování prezidentských kampaní* [online]. Vydáno 26. 2. 2013 [citováno 11. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.senat.cz/zpravodajstvi/zprava.php?id=1406>

některé dary, které kandidátům na prezidenta republiky přišly až po uskutečnění volby prezidenta, danit či nikoli.¹⁸⁹

5.1 Kritika právní úpravy a doporučení návrhů *de lege ferenda*

Pravděpodobně již v období před přijetím zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů bylo zřejmé, že v souvislosti se zkušenostmi z první přímé volby české hlavy státu bude na místě tento právní předpis novelizovat. Od této volby však uplynuly již více než tři roky a z výše uvedených zjištění je zřejmé, že by český zákonodárce měl právní úpravu financování prezidentské volební kampaně v některých aspektech pozměnit, v jiných pak významně doplnit. Některé právní instituty by také bylo na místě regulovat, ačkoli dosud v českém právním řádu regulovány nejsou.

Prvním nedostatkem, který autor předkládané práce spatřuje v české právní úpravě, je skutečnost, že není ustaven žádný nezávislý úřad pro kontrolu dodržování právních předpisů, co se oblasti financování prezidentské kampaně týká. Dohled nad účetnictvím týkající se financování prezidentských volebních kampaní zákonodárce svěřuje senátnímu výboru, který však z pohledu autora této práce nelze považovat za nezávislý orgán, pokud se v podstatě jedná o zákonodárce samotného, resp. o samotné politické strany, které často mohou být právě těmi subjekty, které mohou mít v daných případech zájem na obcházení či porušování zákona. Senát jako představitel moci zákonodárné není typickým orgánem, který může sankcionalizovat. Po vzoru francouzské právní úpravy by tak český zákonodárce zcela zřejmě měl ustavit zvláštní orgán pro kontrolu průběhu a financování volebních kampaní, resp. jím stanovit orgán již existující, který však bude možné považovat za orgán nezávislý.

S právě uvedeným pak souvisí problematika sankcí, které jsou v rámci zákona o volbě prezidenta republiky zcela nedostatečně regulovány. Podle § 62 se fyzická osoba dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 35 odst. 6 zveřejní předvolební nebo volební průzkumy. Za tento přestupek lze uložit pokutu do 30000 Kč.¹⁹⁰ Právnícká osoba nebo podnikající fyzická osoba dle § 63 se jako provozovatel rozhlasového nebo televizního vysílání anebo vydavatel periodického tisku dopustí správního deliktu tím, že v rozporu s § 35 odst. 6 zveřejní předvolební nebo volební průzkumy. Za správní delikt se uloží pokuta do

---

¹⁸⁹ Česká televize. *Ani půl roku po volbách neprošly účty za kampaně kontrolou* [online]. Vydáno 27. 7. 2013 [citováno 16. 8. 2016]. Dostupné z: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1084341-ani-pul-roku-po-volbach-neprosly-ucty-za-kampane-kontrolou>>

¹⁹⁰ § 62 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

500000 Kč.¹⁹¹ V případě, že kandidát na funkci prezidenta republiky, resp. jeho volební výbor poruší či nedodrží zákonem stanovená pravidla financování prezidentské volební kampaně, je velmi pravděpodobné, že nebudou žádným způsobem sankcionováni. Jak bylo uvedeno výše v této práci, jedinou možnou sankcí je odvedení jisté částky jako pokuty do státního rozpočtu, nicméně to by kandidaturu ani výkon funkce prezidenta dotyčným kandidátem v mnoha případech nemuselo vůbec ovlivnit.

To ostatně vyplývá také z doporučení Úřadu pro demokratické instituce a lidská práva, podle něhož by za účelem zvýšení transparentnosti a přesnosti vedení záznamů o financování volební kampaně měl být český právní řád doplněn o „*smysluplné kontrolní a dohledové mechanismy i včasné sankce za případná porušení pravidel*“.¹⁹² Bylo by tak na místě zvažovat i jiné než jen finanční postihy kandidátů a příp. členů jejich volebních výborů za závažnější porušení právní úpravy financování volební kampaně. Zakotvena by pro některé případy zcela jistě měla být možnost vyřazení kandidáta z prezidentské volby nebo nemožnost jeho ustavení do funkce prezidenta, byl-li tento kandidátem úspěšně zvoleným. Tyto sankce by tak měly působit především preventivně, tak, aby se kandidáti na post prezidenta republiky a jejich volební výbory více „snažili“ o dodržování právní úpravy.

Problém může být spatřován taktéž v problematice řešené již výše v této práci, totiž v ustanovení § 67 zákona o volbě prezidenta republiky, které reguluje řízení ve věci porušení pravidel financování volební kampaně.¹⁹³ Autor předkládané práce v tomto ustanovení spatřuje hned dva problematické aspekty. Prvním z nich je velmi úzký okruh osob oprávněných k podání žaloby k soudu, který je zákonodárcem limitován pouze na kandidáty na funkci prezidenta republiky. Lze však uvažovat nad tím, že by tento okruh mohl být rozšířen na všechny občany České republiky ve smyslu, jak se vyjadřoval advokát Milan Hulík, když se svojí žalobou domáhal zveřejnění veškerých sponzorů volební kampaně Miloše Zemana v roce 2013 (viz výše v této práci).¹⁹⁴

---

¹⁹¹ § 63 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

¹⁹² Úřad pro demokratické instituce a lidská práva. *Česká republika. Prezidentské volby 11. - 12. ledna 2013. OBSE/ODIHR Závěrečná zpráva mise pro hodnocení průběhu voleb* [online]. Vydáno 30. 4. 2013 [citováno 18. 8. 2016]. Dostupné z: <<http://www.osce.org/cs/odihr/elections/101378?download=true>>

¹⁹³ § 67 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

¹⁹⁴ Novinky.cz. *Zeman a jeho tým čelí žalobě kvůli financování prezidentské kampaně* [online]. Vydáno 8. 1. 2013 [citováno 6. 11. 2016]. Dostupné z: <<https://www.novinky.cz/domaci/289671-zeman-a-jeho-tym-celi-zalobe-kvuli-financovani-prezidentske-kampane.html>>

Je však otázkou, zda by nebylo této možnosti všech občanů České republiky zneužíváno – pokud by větší množství občanů podalo takovou žalobu, pak by zcela jistě došlo k přetížení českého soudnictví, které je v těchto případech navíc nuceno k vydání rozhodnutí ve velmi krátkém čase; s tím pak souvisí také skutečnost, že dle českého právního řádu je pro tento typ řízení příslušný pouze jediný soud, jímž je Městský soud v Praze.¹⁹⁵ S ohledem na dodržování základních lidských práv a svobod by však k dosažení transparentnosti financování volební kampaně měli mít občané České republiky zcela zřejmě větší možnost přístupu, než je tomu v současné době.

Diskutabilními se jeví také otázky související s nepříliš podrobnou, někdy až benevolentně se jevící právní úpravou financování prezidentské volební kampaně. Může se jednat např. o tzv. cenu obvyklou, o které zákonodárce hovoří pro případy, kdy bylo plnění, které je součástí volební kampaně, poskytnuto bezplatně nebo „za cenu nižší než obvyklou“ – pak má být do výdajů na prezidentskou kampaň dle ustanovení § 37 odst. 2 zákona o volbě prezidenta republiky započítána právě částka odpovídající „ceně obvyklé“.¹⁹⁶ Tento pojem však není v předmětných právních předpisech žádným způsobem definován ani charakterizován. S tím úzce souvisí také otázky zaúčtování dobrovolnické práce, které rovněž český zákonodárce nijak nezohledňuje.

S transparentností financování prezidentské volební kampaně zcela jistě souvisí její jasné časové vymezení, jak ostatně bylo již prakticky ukázáno na případě žaloby vůči Miloši Zemanovi a členům jeho volebního výboru, kdy mělo dojít ke sponzorování prezidentské kampaně v období před registrací kandidátní listiny Miloše Zemana.¹⁹⁷ Podle zákona pak tyto obdržené finanční částky nemusely být v rámci vyúčtování financování volební kampaně uvedeny.¹⁹⁸ Jedním problémem je tedy evidentní soulad netransparentnosti financování prezidentské volební kampaně před zřízením transparentního účtu kandidáta se současnou českou právní úpravou. Dalším problémem je pak nejasné časové či věcné vymezení počátku volební kampaně, tedy období, odkdy mají být náklady vynaložené na prezidentskou volební kampaň do této započítávány.

---

¹⁹⁵ § 68 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

¹⁹⁶ § 37 odst. 2 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

¹⁹⁷ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2013, sp. zn. Vol 1/2013.

¹⁹⁸ Zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

Podle Transparency International, která se financováním volebních kampaní v rámci první přímé volby českého prezidenta zabývala velmi podrobně,¹⁹⁹ může být dalším problémem české právní úpravy, že do výdajů nejsou zahrnovány veškeré náklady, které jsou skutečně vynaloženy – příkladem je zde uvedeno např. používání osobního automobilu, jež má být zohledněno teprve v konečném vyúčtování.²⁰⁰

Samostatnou kapitolou je pak českým zákonem o volbě prezidenta republiky neupravená problematika darů. Česká právní úprava žádným způsobem nereguluje otázku, co lze považovat za dar v souvislostech s financováním volební kampaně kandidáta na funkci českého prezidenta, a to ani přesto, že to obvykle v právních řádech ostatních zemí Evropské unie regulováno je. Bylo by tak na místě alespoň v obecnostech dar v daném smyslu regulovat např. tak, že se jedná o veškeré finanční prostředky, zboží a služby, které kandidát na post prezidenta obdrží a použije pro účely volební kampaně, za které zároveň z jeho strany není poskytována jakákoli nebo odpovídající protihodnota. Za dar by pravděpodobně neměla být považována dobrovolnická práce. Zákon o volbě prezidenta republiky o darech hovoří nepřímou, a to v ustanoveních regulujících účtování těchto prostředků prostřednictvím ceny obvyklé (viz výše v této práci).²⁰¹

Pokud se týká subjektů, které mohou v České republice poskytovat dary na volební kampaň, je na místě konstatovat, že tyto česká právní úprava taktéž přímo nereguluje. Lze pouze poznamenat, že nepřímou je regulována problematika anonymních darů – ty jsou zakázány v souvislosti s povinností kandidáta a jeho volebního výboru k transparentnosti volebního účtu, a tedy k zveřejňování identifikačních údajů ohledně subjektů, které daná plnění poskytují.²⁰² Žádoucí je zcela jistě poskytování darů ze strany fyzických osob, voličů, kteří „svého“ kandidáta podporují na základě politického přesvědčení. Diskutabilní je otázka povolení darů od osob právnických a jejich možné výše, kterou česká právní úprava opět nikterak nereguluje. Některé státy Evropské unie však tuto možnost zcela zakazují (jedním

---

¹⁹⁹ Transparency International – Česká republika (TI). *Transparentní prezidentské volby 2013 – Kandidáti*. [online]. Vydáno 14. 10. 2013 [citováno 7. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.transparentnivolby.cz/prezident2013/>

²⁰⁰ Lidovky.cz. *Bezzubý zákon o volbě prezidenta se měnit nebude. Vláda chystá novinku* [online]. Vydáno 6. 4. 2013 [citováno 18. 8. 2016]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/zakon-o-prime-volbe-a-jeho-nedostatky-ds7-/zpravy-domov.aspx?c=A130405_105408_in_domov_spa

²⁰¹ § 37 odst. 2 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

²⁰² § 24 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

z nich je také Slovensko)²⁰³ – důvod je poměrně zřejmý, jejich zájem na podpoře kandidáta na prezidenta republiky může být zistný.

Mnoho evropských právních úprav (mj. také slovenská) vedle toho zakazuje také dary od zahraničních subjektů,²⁰⁴ Česká republika ani tuto problematiku nereguluje.²⁰⁵ Z tohoto důvodu vyvstávaly také spekulace nad možnou podporou Miloše Zemana v prezidentské volbě ze strany ruských subjektů.²⁰⁶ Český zákonodárce by se tak měl zcela jistě zamyslet nad regulací darů poskytnutých v rámci prezidentské volební kampaně. Koneckonců taktéž v doporučeních Úřadu pro demokratické instituce a lidská práva lze nalézt jeden bod, který hovoří o tom, že „*právní ustanovení, která ukládají kandidátům za povinnost vést (nebo zveřejňovat) záznamy o darech a výdajích, by mohla být dále posílena a zahrnout taktéž věcné dary od různých organizací, včetně politických stran.*“²⁰⁷

---

²⁰³ § 5 odst. 4 zákona č. 181/2014 Z. z., o volební kampani a o změně a doplnění zákona č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutích v znění neskorších předpisů.

²⁰⁴ § 5 odst. 3 zákona č. 181/2014 Z. z., o volební kampani a o změně a doplnění zákona č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutích v znění neskorších předpisů.

²⁰⁵ Council of Europe. *GRECO: Evaluation and Compliance Reports* [online]. [citováno 18. 8. 2016]. Dostupné z: <http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round4/ReportsRund4_en.asp>

²⁰⁶ Hospodářské noviny. *Nastrčený Zemanův dárcův připustil, že skutečnému sponzorovi jde o veřejné zakázky* [online]. Vydáno 19. 7. 2013 [citováno 7. 11. 2016]. Dostupné z: <<http://domaci.ihned.cz/politika/c1-60276290--milos-zeman-sponzor-prezidentska-kampan->>

²⁰⁷ Úřad pro demokratické instituce a lidská práva. *Česká republika. Prezidentské volby 11. - 12. ledna 2013. OBSE/ODIHR Závěrečná zpráva mise pro hodnocení průběhu voleb* [online]. Vydáno 30. 4. 2013 [citováno 18. 8. 2016]. Dostupné z: <<http://www.osce.org/cs/odihr/elections/101378?download=true>>

6 Závěr

Předkládaná práce se zabývala rozbořem nového právního institutu v českém právním řádu, a to přímou volbou prezidenta republiky, pokud se týká financování prezidentské volební kampaně, její kritikou a doporučením návrhů de lege ferenda.

V teoretické části této práce byly představeny dva základní, s tématem práce související pojmy, totiž prezident, resp. jeho postavení a dále institut volební kampaně. Dále byla popsána právní regulace volby prezidenta České republiky, a to nejprve z pohledu dřívější právní regulace nepřímé volby prezidenta, která zde byla účinná do roku 2012, tak zejména z pohledu aktuálně účinné právní úpravy přímé volby české hlavy státu.

V praktické části byla vymezena a popsána právní regulace kandidatury a průběh volby prezidenta. Stěžejním tématem předkládané bakalářské práce se stalo financování prezidentské volební kampaně, konkrétně práce vymezila právní regulaci financování prezidentské volební kampaně v České republice. V souvislosti s praktickými problémy, které v této oblasti nastaly v roce 2013 v podstatě u všech kandidátů na prezidenta republiky, pak byly také představeny některé problematické oblasti české právní úpravy. Dále pak bylo poukázáno na zahraniční právní úpravy financování prezidentské volební kampaně, přičemž některé z nich mohou být pro českého zákonodárce v různých oblastech inspirací.

Problematické aspekty, které se projevíly při první přímé volbě prezidenta, se autor práce snažil zdůraznit a poukázat na ně. Dále autor této bakalářské práce z vlastního pohledu kritizoval českou právní úpravu a navrhoval její změny či doplnění, a to v souvislostech s doporučeními některých organizací, jež se kromě jiného právě oblastí financování prezidentské volební kampaně podrobně zabývají. Jednotlivými doporučeními právní úpravy de lege ferenda zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů, chce autor narovnat pravidla financování prezidentské kampaně z hlediska platných právních předpisů ČR, prohloubit účast občanů na správě věcí veřejných a zvýšit transparentnost financování prezidentské kampaně a zároveň veřejnou kontrolu nad financováním prezidentské volební kampaně v roce 2018.

Cílem předkládané práce bylo v jejím úvodu stanoveno vytyčení východisek české právní úpravy prezidentské volby, co se především prezidentské volební kampaně týká, a to se zvláštním zaměřením na oblast jejího financování. Dále zjistit, zdali financování

volebních kampaní jednotlivých kandidátů při přímé volbě prezidenta republiky v roce 2013 probíhalo v souladu s platnými právními předpisy ČR. Dílčím cílem práce pak byly stanoveny návrhy a doporučení uvedené oblasti české právní úpravy s případnými návrhy de lege ferenda, které mohou reflektovat zahraniční právní úpravy. S ohledem na výše uvedené lze konstatovat, že cíle práce byly naplněny.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Literatura

BLAHOŽ, J., BALAŠ, V., KLÍMA, K. *Srovnávací ústavní právo*. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011. ISBN 978-80-7357-629-5.

BRUNCLÍK, M., NOVÁK, M. a kol. *Postavení hlavy státu v parlamentních a poloprezidentských režimech: Česká republika v komparativní perspektivě*. 1. vyd. Praha: Dokořán, 2008. ISBN 978-80-7363-179-6. S. 237.

FILIP, J. *Základní otázky volebního práva v ČSFR*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1992.

FILIP, J., SVATOŇ, J. *Státověda*. 5. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011. ISBN 978-80-7357-685-1.

GERLOCH, Aleš, HŘEBEJK, Jiří, ZOUBEK, Vladimír. *Ústavní systém České republiky*. 5. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-423-7.

HOLLÄNDER P. *Základy všeobecné státovědy*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-395-7.

CHARVÁT, Jakub, JUST, Petr a kol. *První přímá volba prezidenta ČR v roce 2013: cesta k jejímu zavedení a okolnosti a politické důsledky první přímé volby*. 1. vyd. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2014. ISBN 978-80-86855-96-7.

NOVÁK, M., BRUNCLÍK, M. a kol. *Postavení hlavy státu v parlamentních a poloprezidentských režimech: Česká republika v komparativní perspektivě*. 1. vyd. Praha: Dokořán, 2008. ISBN 978-80-7363-179-6.

RYBÁŘ, Marek, SPÁČ, Peter, VODA, Petr. *Prezidentské volby na Slovensku v roku 2014*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2014. ISBN 978-80-7325-359-2.

ŠEDO, Jakub. *České prezidentské volby v roce 2013*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2013. ISBN 978-80-7325-325-7.

ŠIMÍČEK, V., MOLEK, P. *Soudní přezkum voleb*. 1. vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2006. ISBN 80-7201-639-3.

VEČEŘ, I. *Prezidentský ústavní systém v USA. Aplikované právo*, 2006, č. 2, s. 57-71. ISSN 1214-4878.

7.2 Právní předpisy

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Ústavní zákon č. 71/2012 Sb., kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů.

Zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 180/2014 Z. z., o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 181/2014 Z. z., o volebnej kampani a o zmene a doplnení zákona č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

Zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

7.3 Judikatura

Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2008, sp. zn. Vol 7/2008.

Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2013, sp. zn. Vol 1/2013.

7.4 Internetové zdroje

Council of Europe. *GRECO: Evaluation and Compliance Reports* [online]. [citováno 18. 8. 2016]. Dostupné z: <http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round4/ReportsRund4_en.asp>

Česká národní banka. *Kurzy devizového trhu. 19. srpen 2016* [online]. [citováno 19. 8. 2016]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/financni_trhy/devizovy_trh/kurzy_devizoveho_trhu/denni_kurz.jsp>

Česká pirátská strana. *RV 15/2016 Usnesení o prezidentských volbách 2018 - r.h.1.k* [online]. Vydáno 6. 4. 2016 [citováno 9. 11. 2016]. Dostupné z: <https://forum.pirati.cz/hlasovani-republikoveho-vyboru-f578/rv-15-2016-usneseni-o-prezidentskych-volbach-2018-r-h-1-k-t33367.html#p452616>

Česká televize. *Ani půl roku po volbách neprošly účty za kampaně kontrolou* [online]. Vydáno 27. 7. 2013 [citováno 16. 8. 2016]. Dostupné z: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1084341-ani-pul-roku-po-volbach-neprosly-ucty-za-kampane-kontrolou>>

Česká televize. *Fischer slíbil uhrazení dluhů z kampaně do 26. července* [online]. Vydáno 25. 6. 2013 [citováno 16. 8. 2016]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/1090185-fischer-slibil-uhrazeni-dluhu-z-kampane-do-26-cervence>

Česká televize. *Kandiduji na prezidenta, oznámil Horáček. Slíbil, že si vše zaplatí sám* [online]. Vydáno 3. 11. 2016 [citováno 9. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1949094-kandiduji-na-prezidenta-oznamil-horacek-slibil-ze-si-vse-zaplati-sam>

Česká televize. *Všichni kandidáti na prezidenta porušili při kampaních zákon* [online]. Vydáno 8. 10. 2013 [citováno 16. 8. 2016]. Dostupné z: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1072379-vsichni-kandidati-na-prezidenta-porusili-pri-kampanich-zakon>>

ČTK. *Advokát žaloval Zemana za financování kampaně, neuspěl* [online]. Vydáno 12. 2. 2013 [citováno 16. 8. 2016]. Dostupné z: <<http://zpravy.aktualne.cz/domaci/advokat-zaloval-zemana-za-financovani-kampane-neuspel/r~i:article:771180/>>

Hospodářské noviny. *Nastrčený Zemanův dárcův připustil, že skutečnému sponzorovi jde o veřejné zakázky* [online]. Vydáno 19. 7. 2013 [citováno 16. 8. 2016]. Dostupné z: <<http://domaci.ihned.cz/politika/c1-60276290--milos-zeman-sponzor-prezidentska-kampan->>

iDnes.cz. *Horáček bude kandidovat na Hrad* [online]. Vydáno 3. 11. 2016 [citováno 9. 11. 2016]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/horacek-oznameni-kandidatury-na-prezidenta-fej-domaci.aspx?c=A161103_051124_domaci_kop

KOUDELKA, Z. *Volba prezidenta republiky* [online]. [citováno 13. 8. 2016]. Dostupné z: http://is.muni.cz/repo/1103995/Volba_prezidenta_republiky.pdf

Kroměřížská výzva. *Hledáme prezidenta* [online]. Vydáno 21. 5. 2016 [citováno 9. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.kromerizskavyzva.cz/>

Lidovky.cz. *Bezzubý zákon o volbě prezidenta se měnit nebude. Vláda chystá novinku* [online]. Vydáno 6. 4. 2013 [citováno 18. 8. 2016]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/zakon-o-prime-volbe-a-jeho-nedostatky-ds7-/zpravy-domov.aspx?c=A130405_105408_in_domov_spa

Michal Horáček. *Kandidatura radikálně přímá, radikálně transparentní* [online]. Vydáno 3. 11. 2016 [citováno 9. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.michalhoracek.cz/proc-kandiduji/kandidatura/>

MV ČR. *Podrobné informace k přímé volbě prezidenta* [online]. Vydáno 2016 [citováno 9. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/podrobne-informace-k-prime-volbe-prezidenta.aspx>

NĚMEC, J., KABICKÁ, K., TICHÁ, P. *Financování přímé volby prezidenta ve vybraných zemích. Studie č. 1.218* [online]. Vydáno 5. 2011 [citováno 17. 8. 2016]. Dostupné z: <<https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=72815>>

Novinky.cz. *Zeman a jeho tým čelí žalobě kvůli financování prezidentské kampaně* [online]. Vydáno 8. 1. 2013 [citováno 16. 8. 2016]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/289671-zeman-a-jeho-tym-celi-zalobe-kvuli-financovani-prezidentske-kampane.html>

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. *Jednací řád Poslanecké sněmovny* [online]. [citováno 4.11.2016]. Dostupné z: http://www.psp.cz/docs/laws/1995/90_index.html

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. *Důvodová zpráva k vládnímu návrhu ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústavy České republiky* [online]. [citováno 10. 8. 2016]. Dostupné z: http://www.psp.cz/eknih/1992cnr/tisky/t0152_03.htm

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. *Důvodová zpráva k vládnímu návrhu ústavního zákona č. 71/2012 Sb., kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů* [online]. [citováno 13. 8. 2016]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=415&CT1=0>

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky. *Sněmovní tisk 613. N. z. o volbě prezidenta republiky* [online]. [citováno 15. 8. 2016]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=6&t=613>

Senát ČR: *Vyhlášení volby prezidenta republiky* [online]. Vydáno 1.10. 2012 [citováno 9.11. 2016]. Dostupné z: <http://www.senat.cz/zpravodajstvi/zprava.php?id=1259>

Senát ČR: *Zpráva z kontroly účetnictví kandidátů na prezidenta* [online]. Vydáno 17. 9. 2013 [citováno 4. 11. 2016]. Dostupné z: <http://www.senat.cz/xqw/webdav/pszenat/original/70184/58952>

TRACHTOVÁ, Z. *Pravidla prezidentské kampaně jsou směšně prázdná, tvrdí aktivisté* [online]. Vydáno 1. 11. 2012 [citováno 15. 8. 2016]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/transparency-international-a-nasi-politici-budou-proverovat-kampane-prezidentskych-kandidatu-i22-/domaci.aspx?c=A121101_132708_domaci_zt

Transparency International – Česká republika (TI). *Transparentní prezidentské volby 2013 – Kandidáti*. [online]. Vydáno 14. 10. 2013 [citováno 7. 11. 2016.]. Dostupné z: <http://www.transparentnivolby.cz/prezident2013/>

Úřad pro demokratické instituce a lidská práva. *Česká republika. Prezidentské volby 11. - 12. ledna 2013. OBSE/ODIHR Závěrečná zpráva mise pro hodnocení průběhu voleb* [online]. Vydáno 30. 4. 2013 [citováno 18. 8. 2016.]. Dostupné z: <<http://www.osce.org/cs/odihr/elections/101378?download=true>>